

Kapımızdaki ekonomik kriz

>> 8

Öğretmenin pul kadar değeri yok

>> 2

İstanbul Üniversitesi sandığa saygı istedi

>> 11

1 Mayıs'ta Taksim'de karar işçi sınıfının

>> 4

Nisan - Mayıs 2015
Sayı 35 - 36

yenidünya

halk gazetesi

Kurucusu: **Musta fa Suphi** (1883-1921)

2.50 lira (KDV dahil)

www.yenidunyagazetesi.com

AKP acı tabloyu işçilerin yüzüne vuruyor

Meclis kapanmadan önce AKP'nin "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" nı kabul ederek yasalaştırdı.

>> 5

Latin Amerika halkları ABD saldırganlığına dur diyor

Latin Amerika için Bolivarçı İttifak ALBA şemsiyesi altında bir araya gelen Latin Amerika ülkeleri, ABD'nin son dönemde Latin Amerika halklarına yönelik yoğunlaşan saldırılarını protesto etti.

>> 9

gericiliği ve faşizmi durdurmak için

**HAYDI
1 MAYIS'a**

Gericilik, vurgunculuk ve savaş rejimi her gün Anayasayı çiğniyor.

Bize gericilik ve faşizmi dayatanlara 12 Anayasası bile dar geliyor. Daha çok gericilik, daha çok diktatörlük, daha çok vurgun, daha çok savaş

istiyorlar. Kanunsuzluk, hile, baskı ve şiddetle iktidarlarını sürdürmeye çalışıyorlar. Önümüz 1 Mayıs. İşçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve

dayanışma günü. 1 Mayıs'ı gericilik, vurgunculuk ve savaş rejimine karşı mücadelenin kaldırıcı yapmacak elimizde. Haydi 1 Mayıs'a.

>> 5

onur balcı

1 Mayıs ve halk direnişi

>> 5

hülya kortun

Parlamentar hayaller

>> 3

AKP'de çatlak büyüyor

Gericilik, vurgunculuk ve savaş rejimi artık bütünlüğünü korumakta zorlanıyor. Esasen Erdoğan'ın güçlü ve otoriter liderliği etrafında birleşen gerici bir koalisyon olan AKP; şimdi Erdoğan'ın hırsları ve kibri ile çatırdamaya başlıyor. Erdoğan'ın en yakınlarındakileri bile kendisine karşı bir komplo içerisinde olabilecek kişiler olarak görmesinin aslında nesnel bir zemini var. Çünkü devleti ele geçirirken halkı kaybeden Erdoğan, otoritesindeki en ufak sarsıntıda bile iktidarını kaybedeceğini biliyor. Halkın karşısında şiddet tekelini elinde bulundurmasıyla tutunabilen Erdoğan, AKP ve hükümet içinde de baskısını arttırarak yerini korumaya çalışıyor.

Alan çatışması

Ülkeyi, Anayasal düzene karşı gerçekleştirdiği darbeyle fiilen başkanlık sistemi ile yönetmeye çalışan Erdoğan, her adımında Anayasa ve yasalarda hükümetin ve başbakanın sorumluluğuna verilmiş alanlara giriyor. Günlük devlet işlerine müdahale ediyor. Bir yandan sürekli günlük politika üzerine muhalefetle de polemik yaparak konuşmalar yaptığı yetmiyormuş gibi ortada hiçbir olağanüstü durum olmadığı hâlde, Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun açık itirazlarına rağmen, hükümete iki kez başkanlık etti. Daha da edecek. Birçok konu-

sunda girdiği sert tartışmalar aslında otoritesinin o kadar da mutlak olmadığını gözler önüne serdi. Özellikle inşaat sektöründeki durgunluğu faizi indirterek aşmaya çalışan Erdoğan, bu alanda ister istemez uluslararası finans tekelinin çıkarları ile sürtüşme içine girmiş oldu. Ayrıca Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, ekonomiden sorumlu Başbakan Yardımcısı Ali Babacan ve Erdem Başçı uluslararası finans tekelinin beğenisini kazanmış ve ABD siyasi raporlarında "Erdoğan'a rağmen ekonomiyi iyi idare ediyorlar" diye işaret edilen isimler. Buna bir de iktisat biliminin katı kuralları da eklenince Erdoğan kaçak sarayda ekonomi yönetiminin kendisine verdiği brifingden sonra "faizi düşürün" ısrarını askıya almak zorunda kaldı.

Kudretinin sınırları

Erdoğan'ın çözüm sürecine uzlaşma sağlandığı duyurulan "İzleme Heyetine" karşı çıkması da başka bir iç gerilime sebep oldu. Bülent Arınç, Erdoğan'ı kamuoyu önünde fazla konuştuğu için ağır bir şekilde eleştirdi. Bunun üzerine Erdoğan'a yakın medya or-
gan-
ları

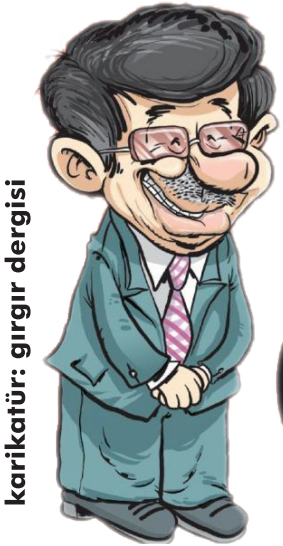
marının Erdoğan olduğunu, onun görüşlerinin kendileri açısından talimat sayıldığını vurgulayarak görüntüyü kurtardı. Çözüm süreci ikliminin Demirtaş'ın Erdoğan'a yönelik eleştirileri nedeniyle bozulduğunu söyledi. Bu tartışmada da hava Erdoğan'ın istediği gibi değişti fakat bu durum daha çok HDP'nin ve MHP'nin sağladığı oy artışıyla olmuşa benziyor. Yani bu tartışmada da Erdoğan'ın aradığı tam ve koşulsuz itaati yaratamadığı söylenebilir.

Fay hattı belirginleşiyor

Erdoğan kendisine alternatif olabilecek her türlü olasılıktan rahatsız oluyor. Aslına bakılırsa bu haklı bir tedirginlik. Devletin günlük işleyişi ile ekonomi yani yürütme tartışmasız olarak hükümetin ve başbakanın yetkisi dahilinde. Parti yönetimi açısından da aynı durum geçerli. Erdoğan'ın bütün gücü, Davutoğlu'nun onu sineye çekmesinden geliyor. Ama Hakan Fidan, Ali Babacan, Mehmet Şimşek, Erdem Başçı ve Bülent Arınç gibi hükümet üyelerinin ve yüksek bürokratların Erdoğan'ın müdahalelerinden rahatsız oldukları da ortada. Bu toplama Abdullah Gül'ün de eklenmesiyle Erdoğan açısından işlerin karışma ihtimali gerçekçi gözüküyor. Buna bir de emperyalist odakların gericilik, vurgunculuk ve savaş rejimini kurtarmak için Erdoğan'ın kenara itildiği ya da Erdoğansız bir AKP senaryolarını da ekleyince kaçak sarayda nasıl bir endişenin hâkim olduğunu hayal etmek zor değil. Erdoğan son olarak seçim çalışmalarında başkanlık sisteminin ana gündem yapılması üzerine yürütülen tartışmalarda dediğini yaptırsa da Bülent Arınç 2 Nisan tarihinde BBC Türkçe'yle yaptığı söyleşide "Bütün bu eleştirilerimizde 'Kral çıplak' filan demedik daha. Belki öyle günler gelecek ki 'Kral çıplak' denecek" diyerek sorunun aşılma-
dığının işaretlerini veriyor.

Gericilik ve faşizmi yenmek için

Türkiye halkları açısından asıl önemli olan; emperyalistlerin ve yerli işbirlikçilerinin, rejimi kurtarmak üzere yapacakları vitrin değişikliklerine aldanmadan; gericilik, vurgunculuk ve savaş rejimiyle kökten bir hesaplaşmaya yönelmek. Bunun için her türlü uzlaşmacı program ve öneriler reddedilerek AKP'ye meşruiyet sağlayacak adımlardan uzak durularak mücadeleyi büyütme, kayıtsız şartsız halkın olan egemenliği doğrudan halkın kullanabileceği araçları örnek gerekiyor.

karikatür: gırgır dergisi

da Davutoğlu'nu yalanlayacak ve küçük düşürecek çıkışlar yaptığı yetmiyormuş gibi MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın, milletvekili adayı olmasını engelledi. Tayyip seçim dönemiyle ilgili de benzer bir tutum içinde. AKP'nin seçim beyanamesini de kendisinin yazdığını açıkladı. Seçim çalışmasını da fiilen yönetecek.

Kaderin üstünde bir kader vardır

Erdoğan şimdilik her tartışmada çevresindekilere geri adım attırmayı başardı. Ama Merkez Bankası MB Başkanı Erdem Başçı ve ekonomi yönetimiyle faiz konu-

Arınç'ı paralel yapının maşası ilan etti. Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek ise Arınç'ı istifaya çağırıyor. Hükümet Sözcüsü sıfatıyla Bakanlar Kurulu toplantısından sonra açıklama yapan Arınç, Erdoğan'ı uzun uzun överek havayı yumuşattı ama yine de hükümet olarak çözüm sürecini önemsediklerini, izleme heyeti kararının arkasında durduklarını açıkladı. Ardından kendisini istifaya çağırarak Gökçek'i yerden yere vurarak; "Ankara'yı parsel parsel paralelcilere sattı" dedi. Yalçın Akdoğan ise çözüm sürecinin mi-

Öğretmenin pul kadar değeri yok

Yalova Valisi Selim Cebrioğlu, Nisan ayının ilk haftasında gerçekleştirdiği Yalova Fen Lisesi'ni ziyareti sırasında Eğitim Sen'in kılık-kıyafet yönetmeliğinin değişmesi için aldığı eylem kararı doğrultusunda sakal bırakan matematik öğretmeni Halil Serkan Öz'e, ders sırasında ve öğrencilerinin önünde hakaret ederek sınıftan kovmuştu. Vali, "Bu saç sakal ne, sen ne biçim öğretmensin. Dilenciye benziyorsun" demişti.

Öğretmene saygı

Haberin duyulması üzerine Eğitim Sen, valiyi protesto etmek için "Öğretmene Saygı Yürüyüşü" düzenlemişti. Ancak Öz yürüyüş sırasında rahatsızlanarak yaşamını yitirdi. Çevresi ve öğrencileri tarafından çok sevilen ve TÜBİTAK ödüllü bir matematik öğretmeni olan Öz'ün, valinin çağ dışı tutumu nedeniyle rencide edilmesi eğitim emekçilerinin tepkisine neden oldu. Hayatını kaybeden Öz için dört eğitim sendikası birlikte eylem düzenledi. 6 Nisan Pazartesi günü ilk derslere girmeyen öğretmenler valinin istifasını istedi. Vali ise yaptığı açıklamada bir yandan öğretmene hakaret ettiğini kabul etmedi ama diğer yandan "Öğrencilere böyle mi örnek oluyorsun" diyerek çıkıştığını kabul etti. Öğretmenin sendikalar tarafından eyleme zorlandığı için stres yaşadığını ileri sürdü. İstifa etmeyeceğini açıkladı. Türkiye Barolar Birliği vali hakkında suç duyurusunda bulundu.

Artık sahada sendika da var

Karadolap Spor Kulübü ve Tüm Emek-Sen ara-larında 11 Nisan 2015 tarihinde imzaladıkları Toplu İş Sözleşmesi TİS ile Türkiye futbol tari-hine geçecek bir adım attılar. Türkiye’de ilk kez bir takımın çalışanları sendikalı olarak sözleşme imzalamış oldu.

Futbolda emek mücadelesi

Dünyada da Türkiye’de de futbol emekçilerinin örgütlenme mücadelesi yeni değil. Hatta futbolcuların dahi sendikalı oldukları ileri örnekler de var. Bizim ülkemizde ise özellikle 1970’li yıllarda dernek üzerinden yürütülen örgütlenme çalış-maları var. Bu alanda en çok bilinen isim ise 2012 yılında aramızdan ayrılan Galatasaraylı Metin Kurt. Namı diğer Çizgi Metin, Tüm Emek-Sen’in kurucu başkanıydı. Sendika 2009’un Aralık ayında Spor-Sen ismiyle yola çıkmıştı. Sendika Ekim 2013’teki kongresinde ismini Tüm Emek Sen ola-rak değiştirerek örgütlenme alanını genişletme kararı almıştı. Bugünlerde adını sıkça Dora Dire-nişi ile de duyduğumuz sendika spor alanındaki çalışmalarını da sürdürdü.

Örnek olması umuduyla

Karadolap Spor Kulübü de muhalif çizgisiyle ta-nınıyor. Başkan Çayan Dursun imzalanan TİS’i mütevazı bir adım olarak değerlendirirken “Bir ilki yaratmanın gurunu yaşıyoruz” diyor. Sözleşmenin imzalanması öncesi konuşma yapan Tüm Emek Sen genel sekreteri İbrahim Akseloğ-lu Metin Kurt’un imzalanan sözleşmeyi yaşayıp göremediği için buruk olduklarını, ancak Çizgi Metin’in mücadelesinin yaşama geçmesinden sevinç duyduklarını vurguladı. Akseloğlu, “bu sözleşmenin aynı zamanda antidemokratik sen-dika barajlarına karşı da demokratik bir kazanım olduğunu, Uluslararası Çalışma Örgütü İLO’nun, Türkiye’nin de taraf olduğu 87 ve 98 no’lu sözleş-melerine atfen yapıldığını” söyledi.

http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/futbol/252209/Sendika_sahaya_indi.html

Parlamente hayaller

hülya kortun

Sermaye (emperyalist ve işbirlik-çi), onun hizmetine koşmuş devlet ve din. Bu üç kategorinin belirlediği kaskatı despotik bir sistemde yaşıyoruz. AKP’nin gericilik, vurgunculuk ve savaş rejimi yoktan var olmadı; bu meşhur üçlünün güncel ürünü olarak başımıza geçirildi ve hâlâ ensemizde boza pişiriyor.

Tepeden tırnağa gayrimeşru bu sömürü ve zulüm sisteminden kurtulmak, sistemin şu andaki yürütme komitesi olan AKP iktidarını halkın meşru iradesiyle, bizzat halk tarafından ve halkın yararına değiştirmek isteyenlerin öncelikle bu katı gerçeği bilerek hareket etmesi beklenir.

Politikacının sorumluluğu

İşçi ve emekçi kitlelerinin doğrudan siyasal ve sosyal mücadelesi olma-dan, halktan oy alarak halkı “kurtaracağını” ilan eden politikacıların, katı gerçeği yok sayarak ham hayallerle halkı aldatan şartlatanlar olduğunu söylemekle hiç kimseye haksızlık etmiş olmayız.

Halkı parlamente fantezilerle çıkmaz yola sürüklene suçunu işleyenlerin bir kısmının sadece halkı değil, belki kendilerini de olmadık hayallerle aldatan “dürüst” kişiler olması işin özünü değiştirmez; onları toplumsal sorumluluktan kurtarmaz. Sözü edilen kişilerin bu yönleri, en fazlası, bireysel sorumluluk alanında hafifletici bir neden olarak dikkate alınabilir.

AKP’nin son icraatları

Bakın, bu ülkede, AKP, faşizmi yasal-laştıran İç Güvenlik Kanunu’nu parla-mentoda kafa göz yarararak çıkardı. Da-nıştay, Birleşik Metal-İş sendikasında örgütlü işçilerin grevini milli güvenlik gerekçesiyle yasaklayan hükümet kararnamesini hukuku ayaklar altına alarak onayladı. Amerikan basını-nın amiral gemisi New York Times, Suriye’de Türkiye sınırına yakın İdlip şehrinin El Kaide’nin Suriye kolu El Nusra’nın eline geçmesini açıklarken, “Türk ve Suudi istihbaratları arasında-ki işbirliği hiç bu kadar iyi olmamıştı” dedi.

AKP iktidarının içeride ve dışarıda savaş politikasını böylece fütursuzca sürdürmesinin yanı sıra, Cumhurbaşkanlığı makamını işgal eden Erdoğan, herkesin gözü önünde başbakanlık ve AKP genel başkanlığı yetkilerini kul-lanmaya devam ediyor. Cumhurbaşkanı-nın partisiz ve tarafsız olma yükümlülüğünü hiçe sayarak yürüttüğü seçim kampanyasında seçmenlerden AKP için “400, hiç olmazsa 335 milletvekili” istiyor. “Parlamente sistemi bekleme odasına aldık” diyerek anayasayı askıya aldığını, fiilî bir darbe yaptığını ifti-harla ilan ediyor. Çağlayan Adliyesi’ne yapılan baskında iki eylemcinin ve bir savcının öldürülmesiyle sonuçlanan polis operasyonunu göklere çıkarıyor: İnsan hayatının ne değeri var, yeter ki Berkin Elvan’ın katilleri açıklanıp yar-gılanmasın! AKP’nin parlamento gru-

bu da, Erdoğan’ın bütün bu yaptıklarını mükâfatlandırdı; kaçak saray sahibine bir de kaçak yürütme bütçesi (hem de örtülü ödenek olarak) sağladı.

Parlamente muhalefet

Buna karşılık, parlamento-daki muhalefet partileri, AKP’nin hukuku her adımda katleden icraatlarına karşı halkı seferber etmekten ısrarla kaçın-dılar, işçi ve emekçileri örgütlemekten uzak durdular. 7 Haziran genel seçimine AKP’nin despotik dayatmaları ve hukuksuzluğu içinde gitmeyi kabul et-tiler. Parlamento içinde her defasında sonuçsuz kalan muhalefet çabalarını başarıya ulaştırmak için halktan daha fazla oy istemekle yetindiler.

Bu partiler, 7 Nisan’da açıklanan aday listelerinin de açıklıkla ortaya koydu-ğu gibi, AKP’ye karşıtlıklarını gericilik, vurgunculuk ve savaş rejimini belirle-yen toplumsal kategorilere muhalefet noktasından özenle uzak tuttular. Ak-sine, her biri, ABD’ye, AB’ye, NATO’ya, büyük iş çevrelerine hoş görünecek, bölgesel yayılmacılığa ve dinci gerici-liğe uyum sağlayacak adayları baş tacı etti.

Örneğin, MHP; AKP’nin eski Merkez Bankası Başkanı Durmuş Yılmaz’ı ve ABD-Suudi Arabistan blokunun gü-venilir ismi, CHP-MHP’nin eski ortak cumhurbaşkanı adayı Ekmeleddin İhsanoğlu’nu transfer etti. CHP; AKP iktidarının yolunu açan İMF program-larının baş uygulayıcısı Kemal Derviş’i iktidara gelmeleri hâlinde ekonomi-den sorumlu başbakan yardımcısı yapacağını açıkladı. HDP; AKP’nin ku-rucusu ve eski genel başkan yardımcısı Dengir Mir Mehmet Fırat’ı gururla saflarına kattı. Üstelik, her üç parti de, şartlar oluşursa seçimden sonra AKP’yle koalisyona hazır olduklarını bile vurguladılar.

Ufaksuzluk

Ufuktan yoksun olanlar, sistemin katı gerçekleriyle karşılaştıkları anda çaresiz kalırlar. Çünkü ufaksuzluk, zihinsel köleliktir; aklın zincire vurul-masıdır. Zihinsel kölelik maddi-pratik köleliğe yol açar. Ufaksuzluğun so-nucu, sömürü ve zulüm çemberini aşamamaktır. Ufaksuzluk; bağımsızlık, demokrasi, özgürlük, kamuculuk, eşitlik, laiklik, adalet, kardeşlik, halk-ların dostluğu davası ile taban tabana zittir.

Komşumuz Yunanistan’da yıllardır sü-ren büyük bir işçi ve halk mücadelesi üzerinde yükselerek hükümete gelen Syriza, Avro ve AB konusundaki ufaksuzluğu nedeniyle sistemin ona kur-duğu tuzağı aşamıyor, çemberin dışına çıkamıyor.

Ufaksuzluk, sistemin özsel parçası olan MHP açısından hiç şaşırtıcı olma-sa da, halkçılık ve ilerçilik iddiasında-ki CHP ve hele hele sosyalist, devrim-ci demokrat çevrelerin bir kısmını da içinde barındıran HDP açısından hazin bir manzara oluşturuyor.

1 Mayıs Taksim'de

İstanbul Valisi Vasip Şahin, katıldığı bir televizyon programında, işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs'ta "Taksim'de kutlama yapılabilir mi" sorusuna, "Toplantı ve gösteri yapılabilecek yerler belli. Taksim bunlardan biri değil. O konuya çok girmek istemem" cevabını verdi. Yasağın gerekçesini ise "güvenlik" olarak açıklayan Şahin, yasak koyma yaklaşımında olduklarını, tedbirlerini özgürlüklerden yana alacaklarını, ancak her tür tehlikeyi de göz önüne almak zorunda olduklarını ifade etti.

Karar işçi sınıfının

İstanbul Valisi'nin Taksim Meydanı ile ilgili açıklamaları üzerine DİSK Genel Merkezi'nde basın toplantısı düzenlendi. DİSK Yönetim Kurulu üyeleri, DİSK üyesi sendikaların genel başkan ve yönetim kurulu üyeleri, şube başkan ve yöneticileri ile DİSK'li işçilerin katıldığı basın açıklamasında Genel Başkan Kani Beko, "Senenin sadece bir günü, 1 Mayıs'ın nerede kutlanacağı ile ilgili söz hakkını dahi sendikalara, işçi sınıfına vermeyen bir zihniyetin 'demokrasi' ile uzaktan yakından ilgisi yoktur" dedi.

Yasağın gerekçesini güvenlik olarak açıklamasına istinaden de, "Taksim'de 1 Mayıs'ın yüz binlerle kutlandığı 3 yıl boyunca tek bir kişi bile bundan zarar görmemiş, yasadışı bir şekilde Taksim'in yasaklandığı yıllarda ise yüzlerce kişi yaralanmış, milyonlarca İs-

tanbullu fiili sıkıyönetimin, fiili sokağa çıkma yasağının, gaz bombalarının, polis şiddetinin mağduru olmuştur" dedi.

TTB: AKP yasalara uymalıdır

Türk Tabipler Birliği TTB, Taksim'de 1 Mayıs kutlamasının Anayasa'dan, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nden ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi AİHM içtihatlarından kaynaklanan bir hak olduğunu bütün idari ve yargısal makamların buna uyması gerektiğini belirtti. AKP'yi yasaları uygulamaya davet etti.

İçişleri Bakanı ile görüşme talebi

Sendikalar ve meslek odaları 31 Mart günü Şişli'deki DİSK Genel Merkezi'nde düzenledikleri basın toplantısında, işçilerin, emekçilerin, emekçi dostlarının 1 Mayıs'ta Taksim'de olacağını tekrar ederek konuyla ilgili olarak İçişleri Bakanına görüşme talebinin iletildiğini açıkladılar. Toplantıya, DİSK Genel Başkanı Kani Beko, KESK Eş Genel Başkanı Lami Özgen, TMMOB Başkanı Mehmet Soğan- cı ve TTB Merkez Konseyi Üyesi Hüseyin Demirdizen katıldı. Toplantıda konuşan Kani Beko, Türk-İş ve Hak-İş'in de Taksim'de olmalarını arzu ettiklerini ama Türk-İş'in Zonguldak, Hak-İş'in de Konya'da kutlama yapacaklarını duyurduğunu hatırlattı. Kani Beko, "Umuyoruz ki 1 Mayıs Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü hukuk dışı, vicdanları sızlatan bir yasak inadıyla İstanbulluya ve işçilere zehir edilmez" diye konuştu.

Ne kadar işsiziz?
İşgücü istatistikleri açıklandı

Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK tarafından hazırlanan geçen Aralık ayına ait istatistik veriler açıklandı. Buna göre Türkiye genelinde yapılan anketlerde 15 ve üzeri yaşta kişiler arasında çalışabilir toplam 57 milyon 401 kişi bulunuyor. Bu rakam oransal olarak bu yaş grubunda yüzde 50,2'yi ifade ediyor. Bunlar arasında istihdam edilen 25 milyon 642 bin kişi, yüzde olarak da yüzde 44,7 oranını oluşturuyor. İstihdam edilenlerin ise yüzde 26,2'si kadınlardan, yüzde 63,6 erkeklerden oluşuyor. Buna karşılık işgücüne dâhil olmayanların sayısı yani çalışamayacaklar 28 milyon 614 bin kişi olarak belirlendi. Bu rakamların dışında pek çok insanı etkileyen ve genel ekonomik durumun bir yansıması olarak kabul gören, istatistik verilerinin can alıcı kısmı ise işsiz olarak belirlenen 3 milyon 145 bin kişiden oluşan yüzde 10,9'luk işsizlik oranı.

Çalışabilirlerin istihdamı

Verilere esas alınanları 15-64 yaş grubu olarak sınırladığımızda ise, oranlar bir nebze daha düzelmekte, işgücüne katılma oranı yüzde 54,7'ye yükselerek istihdam oranını da yaklaşık yüzde 4'lük bir artışla yüzde 48,6'ya çıkarmakta. Öte yandan işsizlik oranı da da ufak bir artış ile yüzde 11,2'ye çıkıyor. Genç işsizlik diye nitelendirilen ve 15-24 yaş arasındaki işsizlik oranı ise yüzde 20,2 ile endişe verici derecede yüksek.

Kayıt dışı istihdam

Kayıt dışı istihdam edilenlerin oranını gösteren, yani herhangi bir sosyal güvenlik sistemine dahil olmayan işçi oranı ise yüzde 33,2 olarak belirlendi. Bu oranın yüzde 81,2'lik kısmı tarım sektöründe, tarım dışı sektörlerde ise 21,6 kayıt dışı istihdam olduğu belirlendi.

Güzelleştirilmiş istihdam

TÜİK'in açıkladığı veriler arasında önemli görülen bir veri değerini de mevsim etkilerinden arındırılmış istihdam oranı teşkil ediyor. Buna göre Aralık 2014 verileri bir önceki dönem olan Kasım 2013 ile karşılaştırıldığında, istihdam sayısının 100 bin kişi artarak 26 milyon 205 kişiye çıktığı belirlendi. Buna bağlı olarak işsizlerin sayısında bir önceki döneme göre 58 bin kişilik bir azalma yaşandığı ve işsizlik oranının yüzde 10,6'dan yüzde 10,4'e indiği kaydedildi. Bu veriler içerisinde en fazla istihdam artışının hizmet sektöründe gerçekleştiği görülmekte.

İşsizlik sistem sorunu

Son açıklanan büyüme oranlarına göre Türkiye ekonomisi durgunluğa giriyor. Yani işsizlik oranlarının düşmesi bir yana önümüzdeki dönemde artması dahi beklenebilir. Faizle sıcak para girişine dayalı bir ekonomiyi sürdüren AKP dönemi boyunca, işsizlik ve cari açık hep yüksek oranlarda seyretti. Türkiye ekonomisinin bir yandan borcu arttırılırken bir yandan da üretim kapasitesi düşürüldü. İşsizliğin sürekli büyümesi Kemal Derviş döneminde uygulanmaya başlayan ekonomi politikalarının sonucu. AKP ise olduğu gibi bu politikaları benimsedi ve derinleştirdi. Dolayısıyla işsizlik sorunu AKP iktidarını da aşan bir sistem sorunu. Ekonomi sisteminin temelindeki soru ise ortada: Ekonomiyi patronların çıkarına mı işleteceğiz yoksa işçilerin, emekçilerin çıkarına mı?

AKP acı tabloyu işçilerin yüzüne vuruyor

Meclis yaklaşan seçimler nedeniyle kapanmadan önce AKP'nin "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nı kabul ederek yasalaştırdı.

Soma işçilerine tazminat

Yasa ile Soma AŞ'nin faaliyetlerini durdurması ile işten atılan 2 bin 831 işçinin kıdem tazminatı ve diğer alacaklarının ödenmesi için düzenleme yapıldı. Ayrıca patrona teknik rehberlik ve danışmanlık yapmak üzere görevlendirilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı, çalıştığı yerdeki işçi sağlığı ve güvenliği ile ilgili gördüğü eksiklikleri patrona yazılı raporla iletmekle görevlendirildi. Kanunla birlikte çok tehlikeli sınıfta yer alan ve ihale ile alınan işlerde, işçi sağlığı ve güvenliği kuralları ihlal edilerek; teknolojik gelişme, iş gücü kapasitesinin artırılması, üretim metotlarında yenilik gibi bir kısım unsurlar sağlanmadan, üretim veya imalat planlarına, iş programlarına aykırı hareket edilerek üretim zorlaması nedeniyle hayati tehlike oluşturacak şekilde çalışma biçimleri, işin durdurulma sebebi sayılacak.

Mantık ters

Yasa belirli alanlarda olumlu düzenlemeler getiriyor gibi görünse de; işçi sağlığı ve güvenliğine yaklaşımı itibarıyla ters bir mantık üzerine kurulduğu için işçilerin değil, patronların işine yarayacak durumda. Çünkü yasanın mantığı işçiyi tedbir almaya zorlamaya dayanıyor. Tedbir almamakta ısrar eden işçi ise tazminatsız bir şekilde işten çıkarılacak. Daha işe alınırken boş kağıtlara ve senetlere imza attırılarak iş başı yaptırılan bir ülkede yaşıyoruz. Patronlar işçileri iş güvenliği eğitimlerinden geçirmiyor. İş güvenliği ekipmanları doğru düzgün dağıtılmıyor bile. Dağıtılanların çoğu ise rahat ve sağlıklı bir şekilde kullanılacak durumda değil. Şimdi bu ortamda patrona işçi kurallara uymuyor diye tazminatsız atma hakkı getiriliyor. Yasa bu hâliyle bırakalım iş cinayetlerini önlemeyi, patrona işçiyi tazminatsız işten atmak için yeni yollar yaratmaktan öteye geçmez.

Yasaları işçiler, emekçiler kendi elleriyle yazmaya başlamadıkça haklarının korunması mümkün olmuyor. AKP her fırsatta bu acı tabloyu işçilerin yüzüne vurmaktan geri durmuyor.

1 Mayıs ve halk direnişi

onur balcı

1 Mayıs yaklaşıyor. Bugünlerde 1 Mayıs'ın tarihsel önemi, işçi ve emekçi halk açısından ne anlama geldiği, güncel siyasal koşullar içinde nasıl bir etkisi olduğunu anlatan yazılar yer alacak gazetelerde, internette ve bildirilerde. Bu yazı da onlardan birisi aslında ama bir farkla. 1 Mayıs'ın yeteri kadar önemsenmediğini düşündüğüm bir yönünü öne çıkararak güncel gelişmelere bağlamaya çalışacağım.

Halk direnişinin başlangıcı

AKP'nin gerici, vurgunculuk ve savaş politikalarının geniş halk kitlelerinde yarattığı öfke 2013 yılında birçok kesimde birden hareketlenmelere neden oluyordu. İş cinayetleri, taşeron çalışma ile ezilen işçiler, 4+4+4 eğitim sistemi, artan mezhepçi saldırılarla bunalan Aleviler ve farklı inanç kesimleri, kürtaj tartışmaları, Emek Sineması'nın yıkılmasına direnen sanatçılar, Taksim'deki AKM'nin ne olacağı tartışmaları, avukatların savunma hakkı ve meslek onurlarını korumak için Çağlayan Adliyesi'ndeki polis şiddetine rağmen direnmeleri, HES projelerine köylerden yükselen tepkiler, şehirlerin talan edilmesine karşı yoksul semtlerden yükselen çılgınlıklar, futbol taraftarlarının hükümete yönelen öfkesi, kardeş Suriye halkının üzerine AKP'nin beslemesi cihatçı katillerinin salınması, Suriye'yi işgal hevesiyle sınır bölgelerinin teslim edilmesi, Tayyip Erdoğan'ın başkanlık hayalleri... Bütün bunlar halk direnişinin başlamasının nedenleri ve bu nedenler etrafında halkın en geniş kesimleri 31 Mayıs'tan önce 1 Mayıs eylemleri için birleşti.

Gezi Parkı ve Taksim tartışmaları büyüyor

AKP'nin 1 Mayıs'ta Taksim'i yasaklaması ile bütün gözler Gezi Parkına ve Taksim meydana çevrildi. Çünkü geçen yıllarda Taksim'de yapılan 1 Mayıs'ta kimsenin burnu bile kanamamıştı. Gerici iktidar yasağına kılıf uydurmak için "Alanda büyük inşaat var, çukurlara insanlar düşebilir" bahanelerini kullandı. AKP, Gezi Parkı'nı yıkarak tarihî Topçu Kışlası adı altında oraya aslında modern zengin konağı olan bir "rezidans" dikmeye karar vermişti. Ayrıca meydana büyük bir düzenleme yaparak "trafiği yerin altına alıyoruz, meydana yayalaştırıyoruz" diyerek gerçekte meydana kitlesel giriş olanaklarını bozacak düzenlemeler yapıyordu. Bu tartışmalarda AKP'nin gerekçelerinin uydurduğu bir yana, yapılan inşaatın yasalara aykırı olarak kaçak inşaat şeklinde yapıldığı gözler önüne serildi. Erdoğan bir konuşmasında durumu bütün çıplaklığıyla ortaya koymuştu aslında "Taksim'de 1 Mayıs AKP iktidarına karşı yapılmaya çalışılıyor."

Halk direnişinin ilk adımı

Taksim'i savunmakta kararlı olan sendika, meslek örgütleri, demokratik kitle örgütleri ve siyasi partiler AKP'nin tehditlerine rağmen kitlesel bir şekilde Beşiktaş ve Şişli kolları üzerinden Taksim'e yürümek için toplandı. Sabahın erken saatlerinden itibaren başlayan polis saldırısına karşı yılmak bilmeden direnen işçiler, emekçiler, siyasi partiler halkın büyük sempatisini kazandı. AKP vapur, metrobüs, otobüs, metro, tramvay seferlerini durdurarak; Haliç üzerindeki köprüleri kaldırarak halkın Taksim yürüyüşünü önlemeye çalışsa da bu sefer bütün bir şehir 1 Mayıs alanına döndü. 1 Mayıs direnişi ile işçi ve emekçi halk, polis şiddetine karşı

kitlesel direnişin gücünü, yoğun gaz ve toma saldırısına rağmen dağılmayan kitlenin polisi nasıl çaresiz duruma düşürebileceğini yaşayarak gördü. Bu direniş daha sonra Mayıs ve Haziran ayı boyunca büyüyen halk direnişinin esin kaynağı oldu.

Büyük halk direnişi

1 Mayıs direnişinin ardından halkın Taksim yasağına karşı mücadelesi bir gün bile durmadı. Taksim ve çevresi eylem alanına döndürüldü. Her eylemde polis eylemcilere saldırdı. Eylemciler direndi. 1 Mayıs'ın çıktığı Taksim yasağına karşı direniş yukarıda saydığım taleplerle de birleşerek büyüdü. Sonuç olarak 31 Mayıs'ta Gezi Parkı'ndaki direnişin yaktığı kıvılcımla Halk Direnişi bütün ülke geneline yayılarak genel direniş aşamasına geçti. Gerici, vurgunculuk ve savaş rejimini temellerinden sarsarak AKP ve Erdoğan iktidarında tamir olunmaz hasarlara neden oldu. Gerici koalisyon çatladı. 17-25 Aralık yolsuzluk ve rüşvet baskını ile Fethullah Gülen Hareketi ile Erdoğanlılar arasında büyük kapışma başladı.

Halk direnişinin mayası

Öncesinde ve sonrasında girilecek ayrıntı çok. Ama kaba taslak olarak aktarmaya çalışılan tablo 1 Mayıs'ın Türkiye halklarının elinde yeni bir tarihsel anlam kazandığını vurgulamaya yeter. O yüzden kısaca Gezi Direnişi, Haziran Direnişi gibi isimlerle anılsa da tarihe Mayıs-Haziran 2013 Büyük Halk Direnişi adıyla geçen günler 1 Mayıs direnişi ile mayalanmaya başlamıştır.

Direnişin adını koymak

Biliyoruz, hem 1 Mayıs günü hem de 31 Mayıs günü tarihsel sorumluluklarını üstlenmekten geri duran çevreler 1 Mayıs ve 31 Mayıs'ın utangaçça üstünden atlayarak bir direniş tarihi yazmaya çalışıyorlar ama olmuyor. Anlatımlar eksik kalıyor. Dönemi inceleyen ve rapor üstüne rapor yayınlayan ABD merkezli "düşünce kuruluşları" dahi "1 Mayıs'ta başlayan ve bir türlü durmak bilmeyen sokak hareketlerinin 31 Mayıs günü bütün ülkeye yayılmasından" bahsediyor. Erdoğan da 31 Aralık 2013'te yaptığı "ulusa sesleniş" programında "maalesef yıl içinde (2013) iki büyük saldırıya maruz kaldık. Mayıs ve Haziran ayında yapılan sokak gösterileri ile 17 Aralık'ta kurulan komplot..." diyerek durumu ortaya koyuyor.

Yeni atılımlar için

Kim hangi gerekçeyle adını nasıl söylesin söylesin halk direnişi ağırlığı ortada. Direniş, sistematik polis şiddeti ve örgütsüzlüğün getirdiği kargaşa içinde ilk büyük atılımını köklü sonuçlarla taçlandıramadı. Seçimlerin de getirdiği ortamla birlikte daha derinden yürüyen bir hâl aldı. Ama bu arada Soma faciasından tutun zorla imam hatiplerle okullara karşı yapılan eylemlere; zorunlu din derslerinin okul öncesine kadar indirilmesi ve Osmanlıca tartışmalarından tutun yolsuzluk, rüşvet ve seçim hilelerine; iş cinayetlerinden kadın cinayetlerine; taşeron çalışmadan yoksulluğa karşı mücadeleye kadar sayısız alanda öfkesini biriktiren halk, yeni atılımlar için güç biriktiriyor. İşte 1 Mayıs tam da bu ortam içinde yeni tarihsel anlamıyla da öne çıkıyor. 1 Mayıs AKP ve Erdoğan'ın diktatörlük heveslerinden bunalmış, gerici ve faşizme karşı mücadele eden halkın gövde gösterisine dönmeli. 1 Mayıs'a bu tarihsel bilinçle hazırlanmalıyız.

Rusya Vietnam ilişkilerinde yeni boyut: Vietnam Avrasya Ekonomik Birliği'ne giriyor

Çevresindeki ülkelerle son dönemde daha yakın ekonomik, siyasi ve askerî ilişkiler kurmaya veya mevcut ilişkilerini daha da sıkılaştırmaya çalışan Rusya, bu çerçevede son hamlesini Vietnam'a yönelik yaptı. Nisan başında Vietnam'ı ziyaret eden Rusya başbakanı Dimitri Medvedev Vietnamlı meslektaşını Nguyen Tan Dung ile bir gö-

rüşme yaptı. Geçen yılın Kasım ayında da Rusya Devlet başkanı Vladimir Putin Vietnam'ı ziyaret etmiş ve Vietnam Komünist Partisi Genel Sekreteri Nguyen Phu Trong ile bir görüşme yapmıştı.

Yapılan bu görüşmeler elbette ki iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve refahın artırılması hedefini taşıyor. Ancak burada şunu da belirtmek gerekiyor ki, Rusya ile Vietnam arasındaki ekonomik, siyasi, askerî ve ticari bağları daha da geliştirmeye, özellikle de ABD ve AB emperyalizminin bu bölgeye müdahalelerinin önünü kesmeye yönelik hamleler olarak da düşünülebilir.

Rusya ve Vietnam arasında yapılan enerji alanındaki anlaşmalar, özellikle doğal gaz, petrol ve Rusya'nın Vietnam'a nükleer santral inşa projesi ve imzalanması düşünülen ve bu yıl sonu yürürlüğe girmesi beklenen Vietnam ile Avrasya Ekonomik Birliği arasındaki anlaşma ile Rusya ABD ve AB'ye karşı Asya'daki etkisini artırıyor.

ABD ordusunun Doğu Avrupa savaş turu bitti

ABD emperyalizmi ve işbirlikçi AB devletleri Doğu Avrupa'yı vahşi kapitalizme teslim etmek ve Doğu Avrupa topraklarını kana bulamak için eline geçen her fırsatı değerlendirmeye devam ediyor. İnsanlığın büyük umudunun, eşit, özgür, adil bir dünyada bütün halkların ve insanlığın kardeşçe yaşayabileceği bir dünya kurma özleminin geçici de olsa sekteye uğradığı günümüzde, emperyalistler Doğu Avrupa'ya yerleşmek, burayı bir savaş alanına çevirmek istiyor. Bunu için de ABD ve AB'nin savaş makinası NATO'yu kullanıyor.

İşte bu çerçevede Doğu Avrupa halklarına ve Rusya'ya gözdağı vermek isteyen ABD ordusu, Doğu Avrupa'daki büyük

turunu tamamladı. Yüzlerce savaş aracı Almanya'da bulunan Vilseck askerî üsünden hareket edip günlerdir süren yolculuğunda Rusya'ya sınır olan; Estonya, Litvanya, Polonya, Letonya, ve Çek Cumhuriyeti ülkeleri topraklarından geçerek tekrar üsse geri döndü.

Gerek üsse geri dönerken, gerekse bu ülkelerin topraklarından geçerken savaş tamamları çalan ABD askerî kuvvetlerine karşı bölge halkları protesto gösterilerinde bulundu. ABD kendi topraklarından uzak dünyayı, büyük bir savaş alanına çevirmeye çalışıyor. Emperyalizmin savaş oyunlarına dur demeli, sokağı, halkı insanlığı yok edecek bu savaş oyunlarına karşı örgütlemeliyiz.

Normandiya Dörtlüsü Ukrayna'yı görüşüyor

Emperyalizmin Ukrayna'ya yönelik saldırıları devam ederken bölgedeki krizin çözümüne yönelik girişimler de sürdürülüyor. Bu çerçevede

de daha önce kabul edilen ve ateşkesi de içeren Minsk Anlaşması'nın uygulanması çerçevesindeki sorunların çözülmesi için Normandiya dörtlüsü yeniden bir araya geliyor.

Ukrayna Cumhurbaşkanı Petro Proşenko Nisan başında, Rusya, Ukrayna, Almanya ve Fransa'nın oluşturduğu ve Normandiya dörtlüsü olarak adlandırılan ülkelerin dışişleri bakanlarının Ukrayna'ya bir barış koruma misyonunun yerleştirilmesi konusunda görüşeceğini açıkladı. Dörtlü en son Şubat ayında devlet başkanları düzeyinde Minsk Anlaşması ilkelerinin uygulanması yönünde görüş belirtmeler de daha sonra çatışmalar devam etmiş ve emperyalizmin saldırıları sonucunda uzlaşma sağlanamamıştı.

Yemen'de çatışma

ABD ve AB emperyalizmi Ortadoğu'daki politikalarının tepe taklak olmasından sonra, eline geçen her karışıklığı fırsata çevirmeye ve karışıklık çıkararak kendisine yeni fırsatlar yaratmaya çalışıyor. ABD ve AB emperyalizminin politikaları Irak'ta, Mısır'da, Libya'da, Suriye'de halkların direnişi ve bölgedeki güç dengelerinin kayganlığı nedeniyle bir türlü dikiş tutmuyor.

Bölgenin en gerici ve emperyalizme göbekten bağlı iktidarları tarafından yönetilen Suudi Arabistan, Katar ve Türkiye eliyle Suriye'yi istikrarsızlaştırma ve köleleştirme hedefi boşa düşen emperyalizm; son olarak Körfezdeki bir numaralı işbirlikçisi Suudi Arabistan'ı Yemen'e saldırttı.

Yemen'de son dönemde iyice ayyuka çıkan yönetim krizi, ülkenin kuzeyinde yaşayan Huşilerin mevcut iktidara karşı yıllardır yürüttükleri mücadeleyi bir ileri düzeye taşıyarak başkente doğru yürüyüşe geçmeleri ve Yemen'in mevcut devlet başkanı Abdül Rahman Mansur Hadi'nin Suudi Arabistan'a kaçarak sığınması sonrasında daha da tırmandı. Huşilerin ülkenin ikinci büyük kenti Aden'e yürüyüşe geçmelerinin ardından Mart ayı sonlarında bir araya gelen Arap Birliği devletleri Huşiler'e karşı tavır almaya ve askerî müdahalede bulunmaya karar verdi. Emperyalizmin de desteğini alan Suudi Arabistan Krallığı Yemen'i bombalamaya başlarken Türkiye'nin de içinde olduğu Ortadoğu ve Arap coğrafyasının gerici ve işbirlikçi liderleri operasyona teknik destek vereceklerini açıkladılar.

Birleşmiş Milletler BM Güvenlik Konseyi daimi üyesi Rusya, tarafları bir an önce ateşkese çağırırken BM 19 Mart 2015 tarihinde yaptığı açıklama ile ülkede devam eden çatışmalarda 217'si sivil 549 kişinin öldüğünü açıkladı.

Suriye'de emperyalizm yenildi ama ayak oyunları bitmiyor

Emperyalistlerin Suriye'ye saldırısı 4. yılını geride bırakırken Suriye halkları ağır koşullar altında emperyalizmin ve onun gerici, işbirlikçi faşist çetelerinin saldırılarını püskürtmeye, ülkesini korumaya çalışıyor.

Suriye'de yenildiği ve planları altüst olduğu açıkça ortaya çıkan emperyalistler, Suriye halklarına düşmanlıkta yeni piyasaya sürülen eski yöntemleri denemeye kararlı görünüyor. Bu yöntemlerden biri de ABD ve AB desteğini alan gerici, işbirlikçi AKP hükümetinin uygulayıcısı olacağı eğit-donat tekniği.

Gerici ve faşist IŞİD, Nusra, El Kaide gibi bilumum çeteleri Suriye halklarının üzerine salarak çözüm bulamayan emperyalizm ülkeye sürekli dışarıdan müdahale ede dursun Suriye içi muhalefet ve Suriye yönetimi ülkede siyasete demokratik katılımın sağlanması için 26-29 Ocak'ta Rusya'da yapılan Moskova Görüşmeleri'nin ikinci toplantısı 6 Nisan 2015 tarihinde başladı.

Daha önce yapılan I. Moskova Görüşmeleri'nde kabul edilen çerçeve daha çok "Suriye'nin egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün korunması, terörizme karşı direniş ve dış müdahalele-

rin kabul edilmemesi" üzerine kurulu idi. Basına kapalı olarak yapılmaya başlanan II. Moskova Görüşmeleri'nde bu çerçevenin daha da ilerletilmesi hedefleniyor. Yine Moskova Görüşmeleri'nin Suriye'deki çatışmalara çözüm bulmak için toplanan diğer toplantılardan farkının bu görüşmelerde ülkedeki çatışmaların bir an önce durması ve ateşkes ilanı için ciddi çaba sarfedildiğinin altı çizildi.

ABD ve AB emperyalizminin müdahaleleri sonucu binlerce insanın gerici faşist çetelerce katledildiği ülkede son dönemde her ne kadar gerici faşist çeteler ülkenin önemli kentlerinden biri olan İdlib'i ele geçirseler de Suriye halklarının ve ülke yönetiminin ülkeyi bu Ortaçağ zebanilerinden kurtarmaya yönelik çalışmaları devam ediyor.

İran'da nükleer görüşmeleri uzlaşma ile sonuçlandı

İran ile Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi daimi üyeleri ABD, Rusya, Çin, İngiltere, Fransa ve Güvenlik Konseyi üyesi olmayan ancak emperyalistler arasında kabul gören bir devlet olan Almanya'nın katılımı ile İran'ın nükleer gücünü barışçıl amaçlarla kullanmasına yönelik müzakereler İsviçre'nin Lozan kentinde 3 Nisan 2015 tarihinde geçici uzlaşma ile sonuçlandı.

Anlaşmanın ortaya çıkan maddelerine göre İran uranyum zenginleştirme altyapısını üçte iki azaltacak santrifüj sayısını 19.000'den 6.104'e indirecek ve bunun da 10 yıllık bir zaman diliminde sadece 5.060'ını kullanacak. İran'ın düşük düzeyde zenginleştirilmiş uranyum stoğu yüzde 98 azaltılarak 15 yıllık bir periyot için 300 kg'a çekilecek. İran'ın ağır su reaktörü yeniden tasarlanacak ve burada sade ve az bir miktarda plütonyum

üretilebilecek. İran'ın Fordow'da bulunan yeraltı uranyum zenginleştirme tesisi bilimsel ve tıbbi araştırma merkezine çevrilecek. İran bu alanda yaptığı çalışmalarını 20 yılına Dünya Atom Enerjisi Ajansı'nın araştırmalarına açacak.

Yıllardır süren müzakereler sonrasında karar İran'da bir zafer olarak ilan edildi. İran'a dönen İran müzakere heyeti büyük bir diplomasi zaferi kazanan kahramanlar olarak karşılanırken İsrail anlaşmayı kendisine yapılmış bir ihanet olarak sundu ve bundan ABD'yi sorumlu tuttu.

Sonucu ne olursa olsun diplomasiyi sonuna kadar kullanan, Ortadoğu'da Suriye Irak, Lübnan ve Yemen'de etkisini artıran ve Ortadoğu siyasetine ağırlığını koyan İran 2003 yılında başladığı müzakerelerden bu yana müzakerelerdeki kazanımlarını artırdı.

Kenya'da emperyalizm, gericilik ve faşizm kol kola

Emperyalizmin cirit attığı en yoksul Afrika ülkelerinden biri olan Kenya, Mart ayında El Kaide bağlantılı El Şebab örgütünün ülkenin önemli üniversitelerinden olan Garissa Üniversitesi'nde yaptığı katliamla şok oldu.

Gerici faşist El Şebab çeteleri daha çok Hıristiyan öğrencilerin okuduğu üniversiteye yaptıkları baskında 150'ye yakın öğrenciyi katletti. 2 Nisan 2015 tarihinde sabah saatlerinde yapılan baskınla öğrenciler üniversite içerisinde bir yerde toplanılarak rehin alındı. Daha sonra ise eli kanlı çeteler öğrencileri vahşice katletti.

Emperyalizmin 1970'ler ve 80'ler boyunca bu ülkelerde ilerlicilere yönelik beslediği ya da büyümelerine göz yumduğu bu gerici çeteler, şimdilerde tam da yine emperyalistlerin istediği gibi bu ülkelere emperyalist saldırıların gerekçelerini oluşturacak eylemlerde bulunuyor.

İlericilere ve halk hareketlerine karşı kurulan veya kurulması desteklenen veya kurulmasına göz yumulan bu çeteler bazen aynı Suriye'de IŞİD örneğinde olduğu gibi dönem dönem emperyalizmin görece denetiminden dışına çıkabiliyor. Ancak kökleri emperyalist istihbaratçılar tarafından atılan bu yapılar hiçbir zaman halkın yararına hareket etmiyor.

İşte Kenya'deki El Şebab örneği, ya da buna yine Nijerya'daki Boko Haram çetesi, küresel düzeyde El Kaide şebekesi, yine Suriye'deki El Nusra ve IŞİD çeteleri örnek gösterilebilir.

Latin Amerika halkları ABD saldırganlığına dur diyor

Latin Amerika için Bolivarcı İttifak ALBA şemsiyesi altında bir araya gelen Latin Amerika ülkeleri ABD'nin son dönemde Latin Amerika halklarına yönelik yoğunlaşan saldırılarını protesto etti. Latin Amerika'daki birçok ülkenin iç işlerine müdahale eden ABD emperyalizmini uyararak ALBA devletleri, ABD yönetimini özellikle son dönemdeki saldırılarından dolayı Venezuela'ya müdahale etmemesi konusunda uyardı.

Mart ayında bir araya gelen ALBA devletleri düzenledikleri toplantı sonrasında açıklama yaparak ABD'yi Venezuela devlet başkanı Maduro'yu tehdit etmeye son vermesi ve Venezuela ülkesi ve halkına yönelik tehditlerini kesmesi konusunda uyardı. Caracas'ta yapılan toplantıda bölgedeki artan ABD saldırganlığının altı çizilerek ortak tavır alınması gerekliliği vurgulandı.

Venezuela devlet başkanı Nicolas Maduro da ALBA toplantısından

önce yaptığı açıklamada ABD devlet başkanı Barack Obama'nın tıpkı Richard Nixon ve George W. Bush gibi arkasında kötü bir miras bırakacağını belirterek, bugün dünyanın birçok bölgesindeki işgallerin, cinayetlerin ve mali terörün sorumlusunun ABD yönetimi olduğunu açıklamıştı.

Aynı ALBA devletleri gibi birçok Latin Amerika ülkesi ve diğer devletler ABD'nin Venezuela'ya yönelik yaptırımlarına ve saldırgan tutumuna bir an önce son vermesi gerektiğini açıkladı. Rusya ABD'nin bu saldırganlığının bölgede barış ve istikrarı da tehlikeye attığını açıkladı.

Kapımızdaki ekonomik kriz

yenidünya halk gazetesi olarak, bu sayımızda İktisat Profesörü İzzettin Önder ile ekonomik kriz ve kırılan Türkiye ekonomisi üzerine konuştuk. Ekonomi konularına işçiden, emekçiden yana bir bakışla yaklaşan Önder hâlen İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Kürsüsünde görevini sürdürüyor.

yenidünya: Türkiye ve dünyada ekonomik krizi konuşmak için öncelikle kriz kavramı üzerinde duralım isterseniz. Kriz deyince ne anlamak gerekir?

İzzettin Önder: Ekonomik anlamda kriz olayını iki türlü ele almak yanlışım. Birincisi kapitalist sistemin ileri veya geri ülkeleri ayırımı yapmadan ama bu gruplarda farklı boyutlarda ortaya çıkabilen kronik (sürekli) kriz. Diğeri ise halkın kriz dediği tam çöküş.

Kapitalist sistem kronik olarak devamlı kriz yaşar. Ben bunu çok klasik olarak yerbilimcilerin deprem için yaptıkları tanımlara benzetiyorum. Hani onlar da derler ya aslında biz sürekli olarak sallanıyoruz fakat bunu hissetmiyoruz. Ancak fay kırıkları olunca ortaya çıkan sarsıntıyı hissediyoruz ve buna deprem diyoruz. Aynı ekonomide de böyle.

“Kapitalist sistem kronik olarak devamlı kriz yaşar. Ben bunu yerbilimcilerin deprem için yaptıkları tanımlara benzetiyorum. Hani onlar da derler ya aslında biz sürekli olarak sallanıyoruz fakat bunu hissetmiyoruz. Ancak fay kırıkları olunca ortaya çıkan sarsıntıyı hissediyoruz ve buna deprem diyoruz. Aynı ekonomide de böyle.”

Kronik kriz sistemin işleyişinden geliyor. Sermaye devamlı üretim ve birikim yapmak için karşıt sermaye ile mücadeleye giriyor. Bir yandan makineleşerek yani sermaye yoğun üretime geçerek işçi çıkarmaya baş-

lıyor, bir yandan da üretimin hızını arttırmış oluyor. Aynı zamanda işçilerin üzerindeki sömürüyü artırarak ve/veya işçi çıkartarak piyasada oluşabilecek satın alma güçlerini düşürüyor. Böylece piyasanın büyüme hızı, üretimin yani arzın artış hızının altında kalıyor.

“Piyasanın büyüme hızı, üretimin yani arzın artış hızının altında kalıyor. Bu durumu Marks arz fazlası olarak yorumlarken Keynes talep eksikliği olarak yorumluyor. Şimdi değerli okuyucularımız belki “Ne var bunda ikisi de aynı şeyin başka ifadesi” diyebilir. Hayır öyle değil.”

Bu durumu Marks arz fazlası olarak yorumlarken Keynes talep eksikliği olarak yorumluyor. Şimdi değerli okuyucularımız belki “Ne var bunda ikisi de aynı şeyin başka ifadesi” diyebilir. Hayır öyle değil. Bunun kanıtı da şöyle verilebilir. İkinci Dünya Savaşından beri, hatta 1929 krizinden beri Keynes’in 1936’da yazdığı meşhur *Genel Teori* kitabının esasına oturan bir sosyal demokrasi politikası uygulandığı görülüyor. Sosyal demokrasi ekonomide gelir dağılımının biraz daha düzeltilmesi demektir, çok genel anlamıyla. Bunun amacı ulus devlet içinde tüketim gücümüzün artırılmasıdır. Fakat bunun da bir sınırı var. Alım gücünün sınırlarına geldiğimizde bu sefer finanslaşma başlıyor. Bankalar devreye giriyor ve kredilerle tüketim gücü ayakta tutulmaya başlıyor. Ben ulus devlet içinde piyasanın derinleştirilmesine “entansif” gelişme diyorum. Küreselleşme denilen şey de bu açı-

dan “ekstansif” bir gelişme oluyor. Yani ulus devlet sınırlarını aşan bir piyasa derinleştirilmesi. Bütün bunlar, yani sosyal demokrasi ve finanslaşma, bize şunu gösteriyor: Biz iradi olarak piyasayı büyütme ve derinleştirmeye çalışıyoruz. Elimizdeki bütün maliye politikası hatta para politikası aletlerini bu amaçla kullanmaya çalışıyoruz. Peki niçin buna ihtiyaç duyuyoruz? Çünkü iradi denetimimiz dışında olan, kontrol dışı gelişen, durmadan artan üretim bizi buna zorluyor. Onun için Marks haklı oluyor. Organik olarak arz fazlasıdır başat olan. Bizi sürekli bu piyasaları arttırın diye sıkıştıran.

Sosyal demokrasi, finanslaşma ve küreselleşmenin soluğu da piyasaları büyütme yetmeyince ne oldu peki? O zaman sistem arzı kısma-ya başladı yani kriz devreye girdi. Dolayısıyla kriz aslında çok doğal bir süreç. Onun için kapitalizmin üçüncü bunalımını yaşıyoruz. Hatta o kadar ki krizden çıkmak için alınan her önlem yeni ve daha büyük krizleri ortaya çıkaracak hâle dönüyor. Firmalar krizden etkilenmemek için nakte kaçıyorlar. Riski yüksek bulup tüketim, yatırım yapmıyorlar. İşçi çıkarıyorlar. Böylece piyasayı daraltarak krizi tetikliyorlar. Devletler de ABD Merkez Bankası FED’in yaptığı gibi para basarlar. Onlar da üretimi canlandırmaya çalışıyorlar. Oysa kriz üretim süreçleri nedeniyle yaşanıyor. Yani o da krizi tetikliyor. Bu süreçte, özel kesim piyasaları daraltarak, kamu otoriteleri ise üretimi ayağa kaldırmaya çalışarak krize gebe ortamı tetikliyorlar.

yenidünya: Buradan daha özel olarak kapitalizmin bugünkü krize dönersek neler söylenebilir?

Krizi nasıl yönetmeye çalıştılar? Egemenler açısından bir kurtuluş umudu görünüyor mu?

İzzettin Önder: İlk olarak şundan başlayalım isterseniz. “Kriz, 2008 yılında Amerika’da finans sektöründe başlamıştır” demek sistemin işleyişini halktan gizlemektir aslında. Evet kriz coğrafi olarak Amerika’da başladı ama bu sadece ABD’nin kapitalizmin en ileri ülkesi olması nedeniyle öyle olmuştur. İkincisi, kriz 2008’de başlamamıştır. 1970’lerde başlamıştır. Nedir belirtileri? Kâr hadlerinin düşmeye başlaması ve borsanın düşmesi. Onun için de finans gelişti zaten. Üçüncüsü yaşanan bir finans krizi de değildir. Yalnızca 1960’ların sonunda başlayan krizi finansal kesim bugünlere kadar taşımıştır.

“Kriz, 2008 yılında Amerika’da finans sektöründe başlamıştır’ demek sistemin işleyişini halktan gizlemektir aslında.”

Aslında 2008 yılında çöküş başlayınca kamu otoriteleri şaşırmadı. 1929 yılında şaşırılmışlardı. O yüzden 1929 bunalımı çok derinleşmişti. 1929 krizi olduğunda tesa-düfen FED binası taşınıyordu. O zamanki yöneticiler korktular ve taşınmayı bahane ederek finansal işlemleri durdurdular. Ünlü iktisatçılardan Kenneth Galbraith bunun doğru olduğunu savunurken neoliberalizmin savunucularından Milton Friedman bunun krizi daha da kötüleştiren bir tutum olduğunu savundu. Şu an Friedman’ın tezini kullandılar. Kriz önlenmedi fakat aynı sebep ve dinamiklerle olsa da 1929 kadar bir derinlik yaşanma-

di. Ama yaygınlaştı. Bütün dünya devamlı bir durgunluğa girdi. Onun için şu anda krizden çıkıldı mı, ikinci kriz mi, iki dip nokta mı olacak, üç mü... tartışmaları yaşıyor.

Bir tartışmaya daha değinmek istiyorum. FED'in, kriz beklentisi ortaya çıkınca faizleri yükseltmek yerine para basmasının ABD'nin çöküşünü yavaşlatıp Avrupa'nın çöküşünü hızlandırdığı görülüyor. Amerika bunu planlayarak mı yaptı bilinmez ama komünizmin olmadığı koşullarda ABD ile Avrupa arasında bir rekabet olduğu da ortada.

"FED'in, kriz beklentisi ortaya çıkınca faizleri yükseltmek yerine para basmasının ABD'nin çöküşünü yavaşlatıp Avrupa'nın çöküşünü hızlandırdığı görülüyor. Amerika bunu planlayarak mı yaptı bilinmez ama komünizmin olmadığı koşullarda ABD ile Avrupa arasında bir rekabet olduğu da ortada."

Tabii bu arada krizin, neoliberal politikaların bazı alanlarda da güçlenmesine sebep olmasına rağmen bazı alanlarda meşruiyetini yitirmesine yol açtığını da söylemek gerekir. Mesela FED bugün faiz manipülasyonunu yapmak için istihdama bakıyor. İyi olsun istiyor.

yenidünya: Kriz Karşısında Avrupalılar neden FED gibi para basmaya başlamadılar?

İzzettin Önder: Kriz Avrupa'ya sıçrayınca Avrupa Merkez Bankası FED kadar rahat bir şekilde para basamadı. ABD tek başına 280 milyonluk bir nüfusla gelir düzeyi ile Avrupa'nın toplamından daha büyük bir piyasaya sahip. Üstelik bütün dünya, doları kullanıyor. Yani FED'in bastığı dolarlar top-rağa düşen yağmur gibi emilebilir. Enflasyona yol açmaz. Açmadı da zaten. Oysa Avrupa öyle değil. Bir de Avrupa'da ayrı ayrı devletler var. Tamam aynı parayı kullanıyorlar ama belli politika farklılıkları var. Her devlet ulusal bütçe kullanıyor mesela. Dolayısıyla Avrupa Merkez Bankası FED kadar hızlı davranamadı. Ve en çürük elmalar çökmeye başladı. Kriz Yunanistan, İzlanda, İspanya, İtalya, Portekiz'e yayılmaya başladı.

yenidünya: Avrupa'nın krizinde Yunanistan öne çıkıyor. Üstelik seçimlerde Troyka'nın acı reçetesini reddeden bir hükümet, Syriza iktidara geldi. Yunanistan'a kısaca bakarsak neler söyleyebilirsiniz?

İzzettin Önder: Syriza'nın programı kanaatime göre sol bir program değil. Sosyal demokrat denilebilir bir miktar. Emekli maaşları çok düşüktü onları yükselteceğiz, asgari ücreti yükselteceğiz gibi şeyler söylediler. O kadar. Peki buna Troyka müsaade edebilir mi? Ya da etti mi? Bence tartışılması gereken bu. Çünkü Yunanistan Avrupa'da kalmakla birlikte avrodan çıkmak restini çekmedi. Ya da çekemedi. Bunu tam söylemek için iç tartışmaları bilmek gerekir. Çekseydi belki daha güçlü olabilirdi. Kendi parasını kullanarak, bir miktar devalüasyona gider, belki de krizin derinleşmesini önleyebilirdi. Oysa güçlü parayı verimliliği düşük bir ülke kullandığı zaman çökmesi kaçınılmazdır. Bunun bir benzerini biz 2000 ekonomik programının 2001 Şubat ayında çökmesiyle yaşadık. O dönem bize sabit dolar kuru politikasını dayattıkları için uygulamada dolar kullanıyormuşuz gibi olmuştu.

Troyka'nın ve en başta Almanya'nın tutumu şu an, çok sert olmasa da "Siz kendi halkınızı baskılayın, borçlarınızı düzgün ödeyin" noktasında. Syriza'nın iktidara gelmesi ve olumluya dönen halkın beklentilerinin zamanla krize alışmaya dönmelerini bekliyorlar. Yunanistan'ın ve Avrupa'nın birbirine ihtiyacı var. Ayrıca şu an Yunanistan'ın bankalarının alacaklıları ağırlıklı olarak Avrupa'nın finans kurumları. Yani alacaklıların başında Almanya, Fransa gibi Avrupa ülkeleri geliyor. Dolayısıyla kurtarmaya çalıştıkları aynı zamanda kendi alacakları. Ama bu mücadelede Almanya daha ağır siklet ve bu koşullarda onun dediği daha etkili olur gibi görünüyor.

"Emperyalistler Arap Baharı'nda nasıl ki"

Libya'ya ya da başka yerlere orduyla girdiler; bize de böyle girdiler işte. Onların liderleri, yöneticileri giremezsiniz dedi, bizimkiler buyrun girin dedi."

yenidünya: Dünyadaki genel manzarayı gördükten sonra biraz da Türkiye'ye dönecek olursak neler söylenebilir?

İzzettin Önder: Türkiye'de kapitalist ekonomi olarak kronik bir kriz içerisinde tabiatıyla. Ama bizim içinde bulunduğumuz kriz ileri kapitalist ülkeler gibi bir doyumluk krizinden çok verimsiz ekonomi krizi. Tarihsel olarak baktığımızda ise krizin 2000 yılından sonra tamamen başka bir hâl aldığı söylemek mümkün. 2000 yılında uygulanmaya başlayan ekonomik program daha önce görülmemiş boyutlarda, organik olarak dışa bağlanma politikalarından ibarettir. Burada Kemal Derviş büyük suçludur. Çok kasıtlı olarak bizi bu politikalara sürüklemiştir. Ekonomimizi sürekli çok kırılğan bir pozisyona sürükleyen bu program oldu. Emperyalistler Arap Baharında nasıl ki Libya'ya ya da başka yerlere orduyla girdiler; bize de böyle girdiler işte. Onların liderleri, yöneticileri giremezsiniz dedi, bizimkiler buyrun girin dedi.

2000 yılından sonra mali, parasal ve reel yapılanma ayakları olmak üzere üç açıdan da Türkiye'yi dışa bağımlı hâle döndürdüler. Mali olarak; Osmanlı'daki Düyun-u Umumi'de olduğu gibi, devlet gelirlerinin yaklaşık yüzde 6'sına yakın bölümüyle dış borç faizlerinin ödenmesini emrettiler. Bunu da faiz dışı fazla olarak adlandırdılar. Oysa borçların ödenmesinin reddi

ya da ertelenmesi seçeneği düşünülebilirdi. Mesela 1984 yılındaki Cartagena toplantılarında Latin Amerika ülkeleri borçlarını reddedererek ABD ile masaya oturdular. Rusya bir dönem borçlarını reddetti. Afrika ülkeleri için borçların bir kısmının silinmesi sağlandı. Ama biz bu yolu tarihimizde hiç denemedik.

Parasal olarak; Merkez Bankası'nın bütçe açığını finanse etmesine son verildi. Devlet iç ve dış borçla açığı finanse etmeye başladı. Böylece Batı'nın finans sektörüne tam bir bağımlılık yaratıldı. Buna paralel bir şekilde Türkiye ekonomisini enflasyonu kontrol altına alan ve yüksek faiz veren güvenli bir ekonomiye dönüştürdüler. Ardından rahat ve güvenli bir şekilde sıcak para akışını yarattılar. Böylece Batı'da yatırım yapamayan atıl sermaye için güvenli faiz limanları oluşturmuş oldular. Bu arada sıcak para ile ekonomi canlandı, tüketim arttı. İşte AKP'nin iktidarı dönemindeki pembe tablo böyle yaratıldı. Oysa bizim borcumuz artıyor ve erime yaşıyorduk. Faiz köpüğü üzerinde sahte bir canlanma yaşadık. Ve bugün hâlâ bu sürüyor.

"İşte AKP'nin iktidarı dönemindeki pembe tablo böyle yaratıldı. Oysa bizim borcumuz artıyor ve erime yaşıyorduk. Faiz köpüğü üzerinde sahte bir canlanma yaşadık. Ve bugün hâlâ bu sürüyor."

Üçüncü olarak da, reel yapılanma dedikleri düzenlemelerle büyük özelleştirmeler gerçekleştirildi. Kamu varlıkları eridi. Halkın birikimleri olan kamu işletmelerini büyük oranda yabancı sermayenin alması sağlandı. Özel holdinglerde

de benzer bir durum yaşandı. Türkiye burjuvazisi tamamen yabancı burjuvazinin alt kolu hâline döndürüldü. Dünya genelinde oluşturulan üretim zincirinde bize düşen alt rollere sıkışmış bir ekonomi yaratıldı.

Dış borç taksitlerimizin faiz yükü ortalama yüzde on ve üzerinde seyrederken büyümemiz ortalama yüzde beşlerde seyretti. Erime-dir işte bu. Memur maaşları çok az arttırıldı, vergiler yükseltildi, özelleştirmeden elde edilen gelirler hep buraya gitti. Ve tasarruf oranları düşük kaldı.

yenidünya: Peki bu kadar kırılğan bir ekonomide Erdoğan ve Merkez Bankası arasındaki faiz tartışmasını nasıl değerlendirmek lazım? Bu tartışmalar yaklaşan bir çöküntünün ayak sesleri olabilir mi?

“Faiz tartışmasını bu iktidarın yapması kadar yersiz bir şey yok. Çünkü bu iktidar faizle gelen parayla, bu köpükle büyüdü.”

İzzettin Önder: Faiz tartışmasını bu iktidarın yapması kadar yersiz bir şey yok. Çünkü bu iktidar faizle gelen parayla, bu köpükle büyüdü. Yine de akıl yürütmeye çalıştığımızda ilk önce özellikle konut satışları bağlamında tüketimin arttırılması çabası var diye düşünülebilir. Çünkü inşaatın ciddi bir çöküntü yaşanabilir. Faiz düşer ve dolar yükselirse belki Ortadoğu'dan konut almak için Türkiye'ye yönelenler olabilir, gibi bir düşünce de etkili olmuş olabilir. İkinci etken olarak da daha çok dışarıda tutulan bıyıklı dövizi ülkeye döndürme çabası olabilir. Üç dört sene kadar önce Ortadoğu'dan bir meslektaşım Türkiye'nin dış borçları üzerine bir araştırma yapmıştı ve borçların ihracat yapan firmalardan kaynaklandığını bulmuştu. Yani firmalar ithalat yapıp ham madde alıyor ve kârını muhtemelen vergilerden kaçmak için Türkiye'ye getirmiyor. FED'in faizleri yükseltmesi beklentisi ile döviz arayışına giren iktidar bu çevrelerle görüşmeler yürütüyor olabilir. Böylece dövizi yükselterek bu parayı içeri çekmeye çalışıyor olabilir. Seçime giderken, belki faiz altında ezilenlere hafif bir müjde vermek ya da kötü giden ekonominin faturasını, “Sözümü dinlemediler” gerekçesi ile Merkez Bankası'na atmak vb. gibi sebepler olabilir.

Krizin ayak seslerine gelince, Türkiye her an bir krizle karşı karşıya kalabilir. Bunun sebeplerini hatırlatalım. İlk önce çok verimsiz bir ekonomimiz var. İkinci olarak iş-

sizlik çok fazla. Piyasamızın alım gücü sürekli düşüyor. Üçüncüsü borcumuz sürekli artıyor. Ve şimdilik bu zor koşullara yoksulluğu içselleştirmemiz sayesinde dayanabiliyoruz. Ve bütün bunların sebebi unutmayalım FED'in uyguladığı politikalar. Ve o faiz köpüğüyle bizi sürekli borçlandırarak kırılğan hâle döndürenlerdir.

“Şimdilik bu zor koşullara yoksulluğu içselleştirmemiz sayesinde dayanabiliyoruz. Ve bütün bunların sebebi unutmayalım FED'in uyguladığı politikalar. Ve o faiz köpüğüyle bizi sürekli borçlandırarak kırılğan hâle döndürenlerdir.”

yenidünya: Ekonomik krizden korunmak ya da çıkmak için neler önerilebilir?

İzzettin Önder: Esas olarak krizden tamamen kurtulmak veya çıkmak mümkün değildir. Kriz sistemin doğal bir sonucudur. Elbette sosyal demokrat tedbirlerle; maaşların yükseltilmesi, gelir dağılımının iyileştirilmesi gibi önlemlerle derinleşme ve yoksullaşma bir süre daha ertelenebilir. Ama bu politikaların bizi uyutmasına izin vermemeliyiz. Bizim nihayi amacımız bunlar olamaz. Çünkü bu tedbirler de esasen krizi daha da büyüterek tekrar karşımıza çıkaracaktır. İşte 1970'lerin başında başlayan ekonomik kriz sosyal demokrat politikalarla ertelenerek günümüze kadar taşınmıştır. Sistemin bütün olarak ele alınmasını ve değiştirilmesini sağlamadan krizden kurtulamayız. Kapitalistler bu olasılığı hep akıllarında tutuyor. Ortada onlara rakip olacak bir sosyalist ekonomi olmasa bile attıkları adımlarda hep ideolojik taviz vermemeye dikkat ediyorlar. Mesela FED batan bankaları kurtarıyor ama bankalara borcu olan vatandaşını kurtarmıyor. Böylece o sınıfların ücretleri başta olmak üzere sistemi sorgulamasını önlemeye çalışıyorlar. Aynı durum Yunanistan için de geçerli. Bir yandan kurtarmak, bir yandan da sistemi sorgulatacak bir taviz vermemek istiyorlar. Dolayısıyla söz konusu krizden çıkış olunca iktisat biliminin sınırlarında kalamayız. İşin politik kısmına da bakmamız gerekir. Toplumun bir bütün olarak bilinçlendirecek ve sistemi değiştirecek yollara bakmalıyız.

**söyleşi: onur balcı
fotoğraf: yetgöl karaçelik**

Milletvekili seçimlerine girecek partiler 7 Nisan 2015 tarihi itibarıyla Yüksek Seçim Kurulu YSK'ya kesinleştirdikleri aday listelerini sundular. 7 Haziran 2015 Pazar günü yapılacak genel seçimlere girmeme kararı alan ve yapılan ittifaklar sonucunda başka bir partinin listesiyle seçime giren partiler YSK'ya aday listesi vermeyince oy pusulasında 19 partinin yer alması kesinleşti. Bazı partiler ise bağımsız adaylarla seçime gireceği için isimleri listede yer almadı.

Antidemokratik seçim sistemi

Türkiye'de seçim sistemi ikili bir barajla desteklenmiş antidemokratik bir yapıya sahip. İlk olarak bir parti seçime girebilmek için örgütlenme barajını aşmak zorunda. Örgütlenme barajını aşabilen partilerin karşısına bu sefer de yüzde 10'luk seçim barajı çıkıyor. Bu iki barajın dışında milletvekili kesin hesabı da en çok oy alan partiyi avantajlı hâle getiriyor. Çoğu seçim bölgesinde en çok oy alan partiler haksız bir şekilde fazladan bir milletvekili alabiliyor.

AKP ve MHP'nin listeleri

AKP ve MHP'nin listeleri esas olarak kendi siyasal tabanlarına seslenebilecek yapıya sahip. MHP milliyetçi tonunu yükselterek Orta Anadolu'da AKP'ye kapıldığı oyları geri almaya çalışıyor. AKP'nin darlığı ise Mayıs-Haziran 2013 Büyük Halk Direnişi ile girdiği kuşatmayı bir türlü kapatamadığını, kendi kitlesini Erdoğan etrafında sıkılaştırmaya çalıştığını gösteriyor. AKP listesinin neredeyse tümü 17-25 Aralık yolsuzluk baskınında net olarak Erdoğan yanlısı tutum alan isimlerden oluşuyor. Listede Erdoğan'a yakın isimlerin ağırlığı görülse de Davutoğlu da kendisi için bir çalışma ekibi kurabilmiş benziyor.

CHP'de ön seçim

Halk direnişine katılan kesimlerin destekleyeceği görülen partilerden biri olan CHP, bu dönem ön seçim yapma kararı alan tek parti olarak dikkatleri üzerine çekti. Adayların yüzde 85'ini ön seçimle belirledi. Bu CHP içindeki gençlere ve kadınlara yaradı. Kadınların pozisyonu kontenjan adaylıklarıyla da desteklendi.

Böylece kadınların temsili konusunda klasik partiler içinde açık ara öne çıktı. Ama bunların yanında CHP listesi bir yandan sağcı, dinci kesimlere; diğer yandan solu memnun edecek kesimlere; başka bir taraftan da uluslararası finans çevrelerini ve yerli büyük sermayeyi memnun edecek isimlere açılmış. Böylece Türkiye'nin ihtiyacı olan bağımsızlıkçı; gericiliğe ve faşizme karşı net tutum alan, halktan yana bir ekonomi inşa etmeye çalışacak bir güç olmayacağını ortaya koyuyor.

En çok kadın aday HDP'de

HDP, ön seçim yapmadan adaylarını belirlese de listenin yarısını kadınlardan oluşturmasıyla öne çıktı. Üstelik seçim bölgelerinde bir kadın bir erkek olacak şekilde sıralama yaptı. Böylece meclisteki siyasi partiler içinde kadın temsiliyeti konusunda büyük fark yarattı. Türkiye'de dışlanan toplumsal kesim ve inanç gruplarının temsiliyeti açısından da HDP belirgin olarak önde görülüyor. Halk direnişine katılan kesimlerin bir kısmının yöneleceği partide liste CHP'dekine benzer bir mantıkla oluşturulmuş. Sağcı dinci kesimlerden sol sosyalist kesimlere kadar uzanan geniş bir yelpazede kurulan liste tutarlı bir çizgiyi savunabilmekten uzak görülüyor. HDP yöneticileri listeye yansıyan uzlaşmaya açık çizgilerini Erdoğan'a yönelik “başkan yaptırmayacağız” çıkışları ile dengelemeye çalışıyor.

Birleşik Haziran Hareketi

Başından beri bir seçim ittifakı olmadığını, gericilik ve faşizme karşı mücadele eden kitlelerin kavgasını sokakta örmeye çalıştığını açıklayan BHH ise yayınladığı bildiriyle kimseyle ittifak yapmadığını duyurdu. Seçimlerde halkın laiklik, bağımsızlık, demokrasi, halkçı ekonomi taleplerini savunan kesimlerle dayanışma içinde olacağını duyurdu. Ortak karar dışında davranan parti ve kesimler olsa da BHH bütünlüğünü koruyarak yoluna devam ediyor. Gericilik, vurgunculuk ve savaş rejimini yıkmanın halkın kendi kaderine doğrudan sahip çıkmasıyla mümkün olacağını söylüyor.

İstanbul Üniversitesi sandığa saygı istedi

Tayyip Erdoğan'ın, yapılan rektörlük seçimlerini yok sayarak ilerici aday Prof. Dr. Raşit Tükel yerine İstanbul Üniversitesi İÜ rektörü olarak Prof. Dr. Mahmut Ak'ı ataması tepkiyle karşılandı. Tükel, rektörlük seçimlerinde oyların yüzde 47'sini alarak birinci olmuştu. Mahmut Ak ise oyların yüzde 37'sini alarak ikinci olmuştu.

“Gayrimeşru rektör istifa”

Erdoğan'ın kararı birçok kesim tarafından tepkiyle karşılanırken üniversite öğrencileri harekete geçerek eylem yaptı. Öğrenciler 6 Nisan Pazartesi günü Erdoğan tarafından atanan rektörün gayrimeşru olduğunu belirterek meşru rektör olarak Raşit Tükel'i tanıdıklarını ilan ettiler. Mahmut Ak'ın istifasını istediler. Öğrenciler yapılan eylemin ardından talepleri

kabul edilinceye kadar üniversiteyi terk etmeyeceklerini belirttiler.

Tükel öğrencilerle görüştü

Öğrencilerin eylemi yaygın bir şekilde medya organlarında yer aldı. Raşit Tükel ise akşam saatlerinde okula gelerek eylem yapan öğrencilerle görüştü. Mesajın alındığını belirterek eylemin sonlandırılmasını önerdi. Öğrenciler daha sonra kendi aralarında bir forum düzenleyerek yaklaşık üç saat süren eylemi sonlandırmaya karar verdiler.

Sandık oyunları

AKP ve Erdoğan taraftarları atanmanın kanundan kaynaklanan

haklarla yapıldığını, daha önce de buna benzer atamaların yapıldığını hatırlatarak savunma yapmaya çalıştılar. Mahmut Ak ve Erdoğan ise konuyla ilgili hiçbir yorum yapmadı. Yapılan savunmalar gösteriyor ki AKP ve Erdoğan'ın; gericiilik, vurgunculuk ve savaş rejimi destekçilerinin demokrasi kurları ve sandık sonuçları ancak onların işlerine yaradığı ölçüde geçerli. Her fırsatta “Demokrasi bir tek sandıkla olur” diyerek naralar atan Tayyip, bu tutumuyla gerçekte “Ancak bana yararlı olan demokrasidir” tezini hayata geçirdiğini gözler önüne seriyor.

Çağlayan adliyesinde rehine eylemi

Berkin Elvan soruşturmasına bakan Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz, 31 Mart günü yaklaşık saat 12.30 sularında, silahlı iki DHKP-C eylemcisi tarafından rehin alındı. Eylemciler, Berkin'i öldürdükleri düşünülen üç polisin isminin canlı yayında açıklanması ile eylemlerine son vereceklerini açıkladılar.

“Şüpheli üç polisin isimlerini açıklayın”

Eylemcilerin verdikleri sürenin dolmasına dakikalar kala İstanbul Emniyet Müdürü Selami Altınok açıklama yaparak olayın hiç kimsenin canı yanmadan bir an önce sonuçlanmasının gayretindeyiz, dedi. Ardından sözü alan Cumhuriyet Başsavcısı Vekili Orhan Kapıcı ise Berkin'in cinayetinin failinin bulunacağı konusundaki endişeler konusunda “Berkin Elvan bizim çocuğumuzdur. Ölümü hepimizi üzmüştür. Soruşturmayı etkin zamanında yapmak zorundayız. Bu eylemin faili de hukuk sınırları içerisinde bulunmaya çalışılacaktır” dedi. Bunun üzerine eylemciler tanıdıkları süreyi uzatarak müzakereyi sürdürme yanlısı olduklarını gösterdiler. Berkin'in babası Sami Elvan da adliyeye giderek rehine krizinin can kaybı yaşanmadan bitmesi için uğraştı.

İnfaza dönüşen pazarlıklar

Yürütülen görüşmeler sonucunda basına saat 20.24'te eylemcilerin taleplerinin kabul edildiği ve üç polis

ile ilgili açıklama yapılacağı bilgisi ulaştığı sıralarda; saat 20.27'de savcının odasından patlama ve silah sesleri yükseldi. Özel timler tarafından yapılan operasyon yaklaşık 20 dakika sürdü. İnfaza dönüşen operasyon sonucunda DHKP-C eylemcileri Şafak Yayla ve Bahtiyar Doğruyol ile Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz öldürüldü.

İlk sonuçlar

Gericilik, vurgunculuk ve savaş rejimi, iktidarını savunmak için Savcının göz göre göre ölümüne yol açmasını örtbas etmek için Kiraz'ı kahraman ilan ederek üzerinden propaganda yapmaya başladı.

Berkin'in anne ve babası ölümlerinin ardından yaptıkları açıklamada “Biz yokuz artık. Eğer dava açılırsa ve yargılama yapılırsa dosyamızı aile olarak sadece kendimiz takip edeceğiz. Hiçbir avukata ve hukuki desteğe ihtiyacımız yok. Bu bir tepki değil. Bu hukukla aramızda ar-

tık kimse olmasın diye... kimse bizim acımızı tam anlamıyor kaldı ki nasıl anlatacaklar bunu mahkemeye... Biz bugüne kadar olduğu gibi orada olacağız ve davamızı takip edeceğiz. Sadece daha önce evladını kaybetmiş anne, babalar, aileler bizimle birlikte katılmak isterlerse davaya onları kabul edeceğiz. Sonuçta hiçbir şey çocuğumuzu geri getirmeyecek. Tek çabamız başka çocuklar ölmesin, başka analar ağlamasın diye sürecek” dedi.

Eylemcilerin adliyeye avukat cübesiyle girdikleri ve bu yüzden üstlerinin aranmadığını ileri süren AKP, bunu fırsata çevirerek avukatların üstünün aranması emrini verdi. Başsavcının kanunsuz talimatnamesiyle yapılan uygulama avukatlardan büyük tepki gördü. Takip eden günler boyunca avukatlar topluca aranmadan geçiş yapmak için eylemler yaptı. Polis İstanbul Baro Başkanı dahil olmak üzere avukatlara şiddet uyguladı.

Eylemler neticesinde Başsavcılık kısmen geri adım attı. Son durumda avukatlar duyarlı kapılardan ve x-ray cihazından geçecekler ama cihazlar sinyal verse dahi doğrudan üstleri aranmayacak. Sinyale sebep olan nesneyi tanıtmaması istenecek. Avukat bunu reddederse üstü aranmayacak ama adliyeye de alınmayacak. Avukatlar AKP baskısına karşın meslek onurlarını savunmaya çalışıyor.

AKP Berkin Elvan davasından dolayı yapılan her eleştirinin karşısına Çağlayan eylemini çıkaracak. Eylemi İç Güvenlik Yasası'na meşruiyet kazandırma aracı olarak kullanmaya başlayacak.

Devrimci pratik

Devrimci pratiğin yolu en geniş halk kesimlerini gericiilik, vurgunculuk ve savaş rejiminin karşısına çıkarmaktan geçer. Bugün en çok ihtiyaç duyulan şey Mayıs Hazeran 2013 Büyük Halk Direnişi ile sokaklara dökülen işçi ve emekçi halkın, her türlü uzlaşmacı programı ve yöntemi reddederek gericiilik ve faşizmle toptan hesaplaşacak yolları yaratmasıdır. Mücadelenin öznesi halk olmalıdır. Bu bağlamda Çağlayan eylemi en geniş halk kitlelerini rejimin karşısında birleştirmekten uzaktır. Halkın sokağa inmesinden korkan gericilere faşist uygulamalarını meşrulaştıracak propaganda zemini yaratacaktır. Hiçbir şey örgütlü halkın kitlesel eyleminin yerini tutamaz.

Baharda gelen kış

Çözüm sürecinde müzakere edilecek başlıkların belirlendiği 10 maddelik uzlaşma tutanağı ve Newroz'da Diyarbakır'da okunacağı açıklanan Abdullah Öcalan'ın mesajı ile estirilen bahar rüzgârları uzun ömürlü olmadı.

Newroz mesajı

Öcalan, uzlaşma tutanağında PKK'yi silah bırakarak yeni bir mücadele hattını benimsemek üzere kongre toplamaya çağırıştı. Büyük beklentiler yaratılmasına karşın Newroz mesajında da çözüm süreci ile ilgili bir yol haritası ya da PKK'ye kongre toplaması için bir tarih önerisi getirmede. Yalnızca silah bırakmayı sağlamak üzere izleme heyeti ve parlamenterlerden oluşan bir "Hakikat ve yüzleşme komisyonu" oluşturmasını önerdi. Bir yandan güçlü bir silahlı mücadelenin bitmesi çağrısı yaparken bir yandan da kararın alınacağı kongreyi toplamak için KCK Başkanlık Konseyi'ne belli bir inisiyatif bıraktı.

Öcalan'ın mücadele perspektifi

Newroz mektubunda; solun, sosyalistlerin duygularına hitap eden ifadeler kullanılsa da bölgemizdeki ve ülkemizdeki sorunlara acil müdahale etme "dini inançlarımız, siyasi ve ahlaki sorumluluğumuzun gereğidir" deniliyor. Bir yandan IŞİD emperyalistlerin Ortadoğu'daki emellerinin ortaya çıkardığı son zorbalık olarak tarif edilirken, bütün dünyanın konuştuğu IŞİD ile AKP arasındaki bağlantıyla ilgili her hangi bir ima bile yer almıyor. Cihatçı çetelere karşı mücadele eden Kobane Direnişi selamlanırken laiklik ile ilgili hiçbir ifade yer

almıyor. IŞİD zulmüne uğrayan halkları anarken, cihatçı katliamlarının en büyük hedefi olan Alevi ve Şiilerin adı anılmıyor. Son olarak halklarımız arasında gelişen yeni tarihin sembolü olarak "Eşme ruhunu" işaret ediyor.

"Eşme ruhu" nerede?

Öcalan, bahsettiği "Eşme ruhu" ile AKP'nin "Şah Mat" operasyonu ile Suriye'deki Süleyman Şah Türbesi'nin PYD kuvvetlerinin de işbirliği ile Türkiye sınırına 180 metre mesafedeki Eşme köyüne taşınmasına atıf yapıyor. Burası aynı zamanda Suriyeli Kürtlerin kantonlar şeklinde özerklik ilan ettiği Rojava sınırları içinde. Oysa AKP dışında hiçbir çevre türbenin taşınmasını bir başarı ya da zafer olarak kabul etmiyor. Hükümeti ağır bir şekilde eleştiriyor.

Hükümet operasyonu kimseden izin almadan tek başına gerçekleştirdiklerini söyledi. Öcalan'ın açıklamasının ardından Türk Silahlı Kuvvetleri TSK da açıklama yaparak operasyonu tek başımıza yaptık derken PYD'yi, PKK'nin uzantısı bir terör örgütü olarak gördüklerini belirtti. "Ne PKK, ne PYD muhatabımız değildir" dedi. Yani böyle bir ruh varsa yalnızca AKP'de var. Üstelik AKP'nin "ruhunun" içinde Kürt yok."

AKP'nin baharı

Sonuç olarak AKP ve Erdoğan, seçimlere doğru giderken kaybetmiş olduğu meşruiyetin bir kısmını "çözüm süreci" üzerinden kazanma yolunu açacak bir fırsat yakalamış oldu. Bir kez daha halkların barış umudunu kendi oy hesaplarına malzeme etti. Temel konularda

hiçbir adım atmadan izleme komisyonu gibi bir başlık üzerinden sağladığı esnemeyle yetindi. Bütün tartışmaları silahlı mücadeleyi bir an önce bitirtme noktasına sıkıştırma çalıştı. Böylece seçim yaklaştıkça ya da ihtiyaç duyduğu anlarda Kürt düşmanı açıklamalar yaparak milliyetçi oylara seslenme zeminini canlı tuttu.

Yalancı bahar

Barış umudunun artması HDP'nin oylarında da artışa neden oldu. Fakat barış yolunda neredeyse hiçbir kazanım sağlanmadan varılan uzlaşma görüntüsü ve buna bağlı olarak oluşan çözüm süreci uğruna başkanlık sistemi konusunda AKP ile uzlaşacakları endişesi klasik tabanın dışındaki kesimlerden oy alma ihtimalini azalttı. Diğer taraftan uzlaşma resmi AKP tabanından MHP'ye doğru kaymalara da yol açtı. Bu koşullarda gelişen izleme komisyonu tartışmaları ise havayı bahardan kışa çevirmeye başladı.

Yalancı bahardan kışa

HDP izleme komisyonu konusunda baskı yaparken, oy kayıplarından endişelenen Erdoğan izleme heyetine itiraz ederek "Kürt sorunu yoktur" çıkışını yaptı. Ardından Demirtaş, HDP grup toplantısında "Erdoğan'ı başkan yaptırmayacağız" diyerek bütün dikkatleri üzerine çekti. Bunun üzerine Erdoğan "Rabia" olarak tarif etmeye başladığı "tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek devlet" söylemini yükseltmeye başladı. Tartışmalara çözüm sürecinde AKP'nin en yetkili isimlerinden biri olan Yalçın Akdoğan da dahil olarak "Sayın Demirtaş'ın

ve Kandil'in geçen hafta yapmış olduğu açıklamalar sürecin ruhuna uymuyor. Geline aşamanın hassasiyetlerine uygun düşmemiştir, adeta süreci zehirlemiştir, iklimi bozmuştur. Cumhurbaşkanımız bu sürecin mimarıdır ve ona savaş açan bir yaklaşım kabul edilemez. Bu sürece de bir fayda sağlamaz, öncelikle bunun bilinmesi gerekir. Sayın Erdoğan'ı kimse çözüm sürecine karşı gibi bir konuma da indirgeyemez" sözleriyle havayı kışa döndürdü. Bir yandan da HDP ve Kandil'i, Öcalan ile varılan çerçeveye anlaşmanın dışına çıkmakla suçlamış oldu. Bülent Arınç da 2 Nisan'da BBC Türkçe ile yaptığı söyleşide "Karşı taraf (HDP) beklentilerinin çoğunu bulamamıştır. Yani kabul edeceği etmeyeceği taraflar vardır ama 'Kabul etmiyorum' demek hakkına sahip değiller görebildiğimiz kadarıyla" sözleriyle AKP açısından çözümün nasıl görüldüğünü ortaya koydu.

Kışı bahara döndürmek

AKP'ye ya da onun efendilerine barış için el uzatmak olsa olsa halklarımız arasına nifak tohumları sokulmasına hizmet etmeye yarar. Egemenler eliyle yaratılan yalancı baharları aşıp gerçek baharlara ulaşmak, halklar arasında kardeşlik ve dayanışmaya dayalı kalıcı barışa uzanmak ancak halkların mücadelesiyle mümkün olur. Türkiye halklarının gericilik ve faşizme karşı omuz omuza yürüteceği mücadeleyle; gericilik, vurgunculuk ve savaş rejimine son veren halk iradesinin, Türkiye'yi yeniden inşa etmeye başlamasıyla barış tohumları ekilir bu topraklara.

Savaş bazen öldürmez; süründürür...

En çok da kadınları...

Türkiye'den bakınca her şey normalleşmiş, her şeye alışılmış görülüyor. Dibimizde devam eden Suriye savaşını görmüyoruz; "görmeyince gönül katlanıyor". Türkiye'nin her yerinde, her köşe başında küçücük çocuklarıyla kaldırımları

mesken edinen Suriyelilerin yanından geçip gidiyoruz. Oysa erklerin savaşında çaresizce ortada kalan, ülkesinden kopan Suriyeli kadınların dertleri bizimkinden büyük...

Güneydoğu'da "kumalık" hortladı

Savaştan kaçıp Türkiye'ye gelen, para karşılığı "kuma" giden Suriyeli kadınların sayısı iddiaya göre 372 bin. Kumalık meselesi, savaşın nasıl bir yozlaşmaya ve gericileşmeye fırsat sağladığının göstergesi. Bu durumun devletçe görmezden gelinmesi ise AKP'nin "fitrat"ına oldukça uygun. Savaşların ise her durumda 'erk' olanın işine yaradığı aşikar.

Çaresizlik yüzünden "kader"e boyun eğen, erkeğin hükmüne "hayır" diyemeyen kadınların kurtuluşu ancak bütüncül bir mücadeleyle mümkün görünüyor. Yani savaşlara, gericiliğe, erkek egemenliğine, ötekileştirmeye, her türlü ayrımcılığa, faşizme karşı mücadelenin birlikte yürütülmesi gerekiyor.

Egemenlere yüzyıl öncesinden bir başka haykırış!

Bu kez iplikçi kızlardan...

1910'lu yıllarda İstanbul'da çıkan, ortaklık ve katılım anlamlarına da gelen "İştirak" gazetesi üzerinde çalışıyorum. Gazeteye gönderilen mektuplar, bize, bir kez daha, emeğin yazılmayan tarihinden, kadın emeğinin perdelenmiş gerçekliğinden, bu kez de, iplikçi kızlardan, yüzyıl öncesinden, bir haykırış taşıyor.

Kış günlerinin soğukluğunu en yoğun hissettiğin bu anlarda, "İştirak" gazetesinin altıncı sayısındaki mektupta paylaşılanları, iplikçi kızlarla birlikte yaşıyorum... Aynı soğuk, belki de aynı satlar, aynı sert rüzgâr, kapılar ve pencereler. Kışın en zorlu koşullarını yaşarken incecik yıpranmış elbisesiyle, çatlamış duvarlardan ve çatı aralarından rüzgârın sızdığı, soğukluğuyla sokaktan çok farksız olmayan bir odada dolaşırken buluyorum O'nu. Anlatıyor iplikçi kızkardeşim, ben de dinliyorum onu. Sanki karşımda bugünkü kızkardeşlerimden birisi gibi, aynı canlılık, onlar gibi çileli ve kızgın bir yüz. Yaşamları ise alınlarındaki insanlığın derin izi.

Sözlerine aynı yaşlardaki diğer kızların yaşamlarıyla giriyor ve paylaşıyor:

"Sıcacık odasında uyandığında, soğukun, toplumsal konuların, ağır koşullarda çalışmanın zorluğunu yaşamadığı gibi, tahmin bile edemeyen bir kız, süsüyle ve kalbiyle meşgul olan bir kız..." Ardından emekçi kızların güne uyanışlarını anlatıyor: "Günün sabah karanlığında, uymakta olan işçi kızları, iplik fabrikasına çağırılan sokak bekçisinin, evlerin kapılarına vurarak sopa darbeleriyle çıkardığı korkunç sese karışan sesiy-

le, kızların isimlerini sayıyor: "Hatice, Agavani, Marika... Haydi, vakit geldi" korkutan bu seslerle, sıçrayarak uyanan yaşlı anne yüreğinin acısıyla haykırıyor: "Allah belanı versin, kahrolasın kör şeytan! Bu havada ciğerimin parçasını nasıl göndereceğim."

İhtiyar kadın dudakları arasında bir iki kelime daha lanet okuyarak, yorganını bir tarafa atıp ve güçlkle kandili yakıp, kızını uyandırmaya gidiyor. Kızının bir saniye bile olsa fazladan uyuması için parmak uçlarında yürüyor ve bu korkunç anı yaşamak yerine, kızgın demirle dağlanmayı yeğleyecek bir acıyla:

"Allahım evladımın bu derece felaketini göstermek yerine canımı al, çünkü bu yaşamak değil, bu hayat değil adeta cehenneme benzer bir zorlama ve eziyet. Fakat ne çare, ertesi gün çoluk çocuk ekmek ister. Bu ne sefalet, bu nasıl cinayet? Ah ben ne kara günlerde doğmuşum! şimdi nasıl uyandırırım şu kızcağızı" diyerek sessizce haykırıyor işçi kız uyanarak;

"Bekçi geldi mi? Hâlâ kar yağıyor mu? Ah bu ne dehşetli rüzgâr Allahım!"

"Kalk evladım kalk kaderin hükmü böyleymiş."

"Ağaçları köklerinden sökecek gibi, dehşetli bir fırtınada, karların yolları kapladığı, rüzgârın mızrak gibi kemiklerine işlediği iplikçi kızlar, düşe kalka köyün dışındaki fabrikaya doğru gidiyorlar. Elleri ve ayakları donmuş hâlde fabrikaya varıyorlar. Sıcak tavalardan önüne geçip ellerini delik deşik ederek çalışmaya başlıyorlar. Günlü-

ğü fabrikatöre on kuruş kazandıran bir çalışma içinde, iki kuruşla hayatlarını sürdürmeye çalışıyorlar."

"Aramızdaki farklı olan tek değer zaman" dedim iplikçi kızkardeşlerime ve onların seslerini paylaşan "İştirak" sayfalarına.

Çünkü günümüzde, isimler değişip Marika'nın yerine Zilan gelse de, yaşanan emek koşulları yine aynı. İstanbul'da da, İzmir'de de, Bursa'da da, Antep'te de, Maraş'ta da.

"İştirak" sayfalarında da paylaşıldığı gibi, bu gün de "sosyal hayatta sefaletten, zulüm ve zorbalıktan başka bir şey yoktur. Cinayet daima cinayet! Çalış iki kuruş için ve patron senin çalışmandan günde on kuruş kazansın."

"Çalış, çalış yoksul kız. Aslında apaçık olan bir dava ki, elbette bir gün hak ve adalet çerçevesinde bakan bir hâkime rastlarsın!

"Elbette rastlayacağız!" dediler tüm zamanların emek kardeşleri. İlk seslenişlerini verdikleri, 1917'lerden, Vietnam'dan, Küba'dan

ve Anadolumuzdan!

"Yeryüzü emek sofrasını bir gün hep birlikte kuracağız."

"İş cinayetlerine, güvencesiz işe, sendikasız çalışmaya, yoksulluğa, barınma sorununa, sömürüye son vereceğiz!" diye haykırarak!

mehtap çiçek

AKP'nin Balyoz davası düştü

AKP'nin muhaliflerini ezmek için başlattığı siyasi davaların en büyüklerinden olan Balyoz davasında, Anadolu 4. Ağır Ceza Mahkemesi bütün sanıklar hakkında 31 Mart 2015 tarihinde beraat kararı verdi. Çoğu görevde olan toplamda 365 sanığın yargılandığı "Balyoz Darbe Planı" davası Özel Yetkili İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmüştü. Aslı astarı olmayan iddialar ve sahte oldukları gün gibi ortaya çıkarılmış delillerle yürütülen yargılama sürecinde sanıklar "darbeye eksik teşebbüs" suçlamasıyla 21 Eylül 2012'de ağır cezalara çarptırılmıştı. Karar Yargıtay'a taşınmış ve 9. Ceza Dairesi tamamen uydurulmuş delillere dayalı olarak verilmiş cezaları, hem de oy birliğiyle, 9 Ekim 2013'te onanmıştı. Karar Anayasa Mahkemesi AYM'ye bireysel başvuru hakkı kullanılarak taşınmıştı. AYM 18 Haziran 2014 tarihinde Balyoz Davası'nda adil yargılanmanın sağlanamadığına hükmederek yeniden yargılama yolunu açmıştı.

Cemaat AKP işbirliği

AKP, Fethullah Gülen Hareketi ile yaptığı işbirliği ile kendisine muhalefet eden bütün kesimleri insan aklına hakaret edencesine uyduruk gerekçelerle açılan siyasi davalarla etkisizleştirdi. Ergenekon, Devrimci Karargâh, Balyoz, askerî casusluk davaları, KCK davaları hep buna hizmet eden siyasi linç kampanyalarıydı. Balyoz davasında ise asıl hedef ordu içinde laiklik konusunda, üst yönetime göre, daha tutarlı bir çizgiyi savunan; dış politikada Türkiye'nin daha bağımsız bir yol izlemesini öneren kesimler oldu. Aynı zamanda ordu üst yönetimini şekillendirmek, kendisine tam biat edecek komutanların terfi yollarını açmak için de bu dava çok işlevsel bir şekilde kullanıldı. Özellikle Deniz ve Hava Kuvvetlerinde görevli birçok komutanın terfisi önledi. AKP beğenmediği komutanı Ergenekon ya da Balyoz çuvalına koyarak bütün hukuku çiğneyerek uzun yıllar hapse attı. Bunu yaparken de "askerî vesayeti yıkıyoruz" sloganı ile bazı sol çevreleri yedeğine aldı. Oysa açılan hukuksuzluk yoluyla KCK ve Devrimci Karargâh gibi davalarla demokrat, solcu çevreler de doğrudan hedef alındı.

Cemaate karşı yeniden askerler

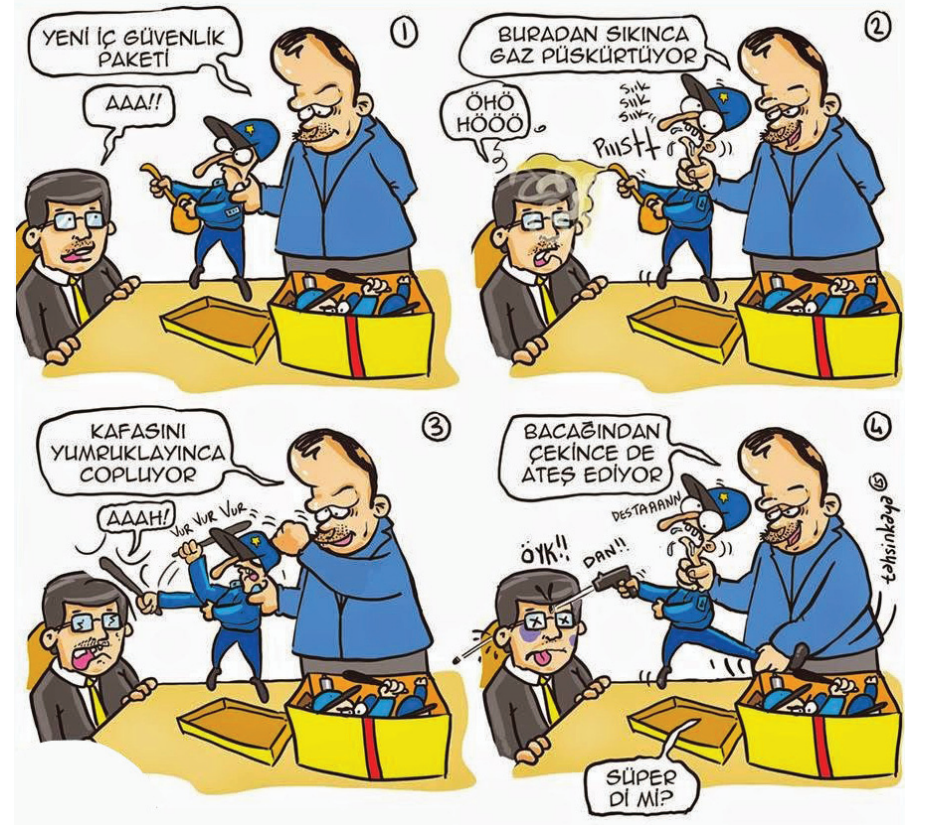
Mayıs-Haziran 2013 Büyük Halk Direnişi ile panikleyen ve çatırdayan gerici koalisyona 17-25 Aralık yolsuzluk baskını ile tam olarak birbirine düştü. Cemaat ve AKP daha önce açtıkları hukuksuzluk yollarından, birbirlerine sert bir şekilde yüklendi. Bir yandan halk direnişinin baskısıyla bunılırken diğer yandan devlet mekanizmalarından tasfiye ettiği cemaat kadrolarından doğan boşluğu bir türlü dolduramadı. İktidar zafiyetini ordu ile yavaş ve kontrollü adımlarla geliştirmeye çalıştığı ittifak ile kapatmayı hedefledi. İşte bu ortam içinde Ergenekon ve Balyoz davalarından hapse attığı eski komutanların beraatında bir sakınca görmedi. Hatta buradaki suçlarını "Kandırılmışız. Milli orduya kumpas kurmuşlar" diyerek

cemaate yıkmaya çalıştı. Siyasi gerekçelerle açılan "Balyoz Darbe Planı" davası yine siyasi gerekçelerle düşürüldü.

Hukuksuzluk sürüyor

AKP eski siyasi davaların kapanmasını sağlayarak yeni ittifaklar arasa da hukuksuzluk, kanunsuzluk diz boyu sürüyor. Şimdi aynı yol ve yöntemlerle cemaat kadrolarına karşı bir saldırı başlattı. Bu sefer de cemaat vesayetini kırmaktan bahsediyorlar. Oysa askerî vesayeti kırıyoruz diye polis vesayetini yerleştirmişlerdi. Şimdi de cemaat vesayetini ortadan kaldırıyoruz diyerek etrafına toplamaya çalıştığı kuvvetlerle başkanlık rejimini yani tek adam vesayetini kurmaya çalışıyor. Halifelik padişahlık karışımı yeni bir başkanlık rejimi için güç ve itibar toplamaya çalışıyor.

AKP faşizm yasasını geçirdi

Erdoğan'ın emriyle hazırlanan ve faşist uygulamaları kanun zırhına almak dışında bir amacı olmayan İç Güvenlik Paketi, AKP'nin mecliste uyguladığı terörle 28 Mart tarihinde kabul edildi. Erdoğan düzenlemeleri yurt dışından döner dönmez, 3 Nisan tarihinde onayladı. Faşizm yasası 4 Nisan 2015 tarihinde *Resmî Gazete*'de yayınlanarak yürürlüğe girdi. Artık AKP tarafından saray muhafızlarına çevrilen polisler halka ateş açmak, mahkeme kararına gerek kalmadan arama yapmak, dinleme yapmak, 48 saate kadar gözaltına almak yetkisi veriliyor. Ayrıca valiler de savcılarının yetkileri ile donatılıyor.

CHP yasanın iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvuracak.

AKP yalnız kalmıştı

Yasa meclise gelir gelmez, bütün muhalefetin ve halkın tepkisini çekmişti. Şimdiye kadar getirdiği bütün düzenlemelerde, AKP genel olarak muhaliflerinin bir kısmını ya kazanmayı ya da kararsızlaştırmayı başarmıştı. Ama bu sefer meclis içindeki ya da dışındaki bütün muhalefet partilerinin yanı sıra barolar ve sendikalar da dahil, meslek örgütlerinin de tepkisiyle karşılaştı. Kendi fanatik tabanı dışında hiçbir kesimin desteğini alamayarak yalnız kaldı. Yasa görüşmeleri mecliste muhalefetin yoğun bir engellemesiyle karşılaştı. Muhalefet verilen önergelerle tartışmaları tıkama yolunu izledi.

Ufuzsuz muhalefet

AKP milletvekillerinin uyguladığı şiddet yöntemleri de görüşmeleri hızlandırmaya yetmeyince yasa komisyona çekildi. O ana kadar faşist maddelerin tümü geçtiği için toplumsal yaşamı kolaylaştıracak

63 madde iptal edildi. Böylece yasaya karşı uygulanan görüşmeleri uzatma taktiği etkisizleştirilerek meclis devre dışı bırakıldı. Muhalefet ise AKP'nin kuşatılmışlığının yarattığı fırsatı değerlendirerek yasaya karşı direnişi halka götürmedi. Halkın yasaya karşı tepkisini örgütlemeyi seçmedi. Yasaya karşı direnişi AKP'nin zaten devre dışına aldığı meclis salonuyla sınırlı tuttu. Böylece yasaya toplumsal destek sağlamak için koyduğu maddeleri iptal edip zaman kazanmakta bir sakınca görmedi.

Halk bu yasayı tanımaz

Erdoğan ve AKP uyguladığı faşist yöntemleri yasa zırhına alarak elini güçlendirmeye çalışsa da halkı bu deli gömleğine sığdırmak mümkün değil. Faşist yasanın geçirilişi şekli; gerici, vurgunculuk ve savaş rejimi ile hesaplaşmanın sandık ve meclis ile sınırlı bir muhalefet ile mümkün olmadığını ortaya koyuyor. Göz göre göre Anayasayı ve yasaları ayaklar altına alan AKP ve Erdoğan'a karşı halkın direnme hakkından başka bir seçenek kalmıyor.

karikatür
leman dergisi

Yüzyıldır yüzleşemediğimiz büyük utanç: Ermeni Soykırımı

Bu yıl Ermeni Soykırımı'nın yüzüncü yılı. Bu büyük utançla yüzleşmeyi, yüzleşemeyeli yüz yıl oluyor. Türkiye egemenleri yüzyıldır nasıl bir insanlık suçuyla zenginleştiklerini, siyasal ve kültürel egemenliklerini nasıl bir vahşet üzerinden sağlamlaştırdıklarını örtbas etmeye çalışıyor. En gerici ırkçı, dinci ön yargıları körükleyerek bu toprakların en eski halklarından birini; bizden iki üç nesil önceki akrabalarımızın arkadaşlarını, komşularını, mesai arkadaşlarını; bu topraklardaki demokrasi ve eşitlik kavgasındaki mücadele arkadaşlarını her gün aşağılıyor; her gün bir kere daha katlediyorlar. Bu katliamın hesabını vermeyenlerin günümüz temsilcileri; başta Kürtler olmak üzere Anadolu halklarına, Ortadoğu halklarına karşı kanlı oyunlarını hâlâ sürdürüyor. Irkçılık, gericilik, mezhepçilik ve militarizmle kurumuş yürekleriyle; körelmiş bilinçleriyle yeni katliamlar peşinde koşuyor.

Kara gün

Büyük felaketle yüzleşmek için biraz tarih sayfalarına bakmakta yarar var. Yüzyıl önce, 24 Nisan 1915'te, Osmanlı İmparatorluğu'na hükmeden İttihat ve Terakki Partisi yönetimi Dahiliye Nazırı (İçişleri Bakanı) Mehmet Talat Haziran imzasıyla bir genelge yayınlayarak; Ermeni aydın, milletvekili, siyasetçi ve sanatçıları hedef alan büyük bir tutuklama kampanyası başlatmıştı. Genelgeyi 27 Mayıs 1915 tarihinde çıkarılan Tehcir Kanunu izledi. Bu yasayla yerel yöneticilere gerekli gördükleri kişileri "geçici olarak başka yerlere naklettirme" yetkisi veriliyordu. 30 Mayıs günü ise tehcir Bakanlar Kurulu kararı ile

süresiz hâle getirildi. 10 Haziran 1915 günü yayınlanan "Ermenilere Ait Mal, Mülk ve Arazilere Uygulanacak İdare Hakkında Yönetmelik" de Ermenilerin mallarına, mülklerine nasıl el konulacağını düzenlemekteydi. Her şey bir tarafa ardarda alınan kararlara bir göz atmak bile nasıl büyük bir kırımın hazırlandığını gözler önüne seriyor.

Gerçekler gizlenemez

Ne kadar uğraşılırsa uğraşılırsın gerçekler gizlenemez. Türkiye burjuvazisi, toprak ağalarıyla birleşerek İttihat ve Terakki Partisi eliyle Ermeni halkının eşit haklar, özerklik ve bağımsızlık taleplerini "kökten çözmek" için bu insanlık suçunu işledi. Yüzbinlerce Ermeni toprağından sürüldü ve katledildi. Geride kalanlar ise kimliğini ve kültürünü inkâr etmek zorunda bırakıldı. Yağmayla tamamlanan soykırım ilkel sermaye birikiminde önemli rol oynadı. Burjuvazi böylesi büyük bir suçu işlemek için Birinci Dünya Savaşı'nın yarattığı elverişli koşulları değerlendirdi. Dönemin büyük emperyalist devletleri olan İngiltere, Fransa, Rusya, ABD ile Almanya'nın rekabeti ve iki bloğa ayrılmış olması, bu "çözüm"ü kolaylaştırmış ve kışkırtmış, İttihat ve Terakki yönetimi Almanya'nın desteğinden ve korumasından yararlanmıştı.

Reddetmek sürdürmektir

1915'ten beri egemen olan siyasi iktidarlar soykırımla ilgili olarak inkar etme, edemedikleri durumlarda savaş gerekçesiyle meşrulaştırma ya da "çok öldürmedik az öldürdük" benzeri poli-

tikalarla acıları bugüne kadar bütün ağırlığıyla taşıdılar. Aynı politikaları sürdürerek suça ortak olan AKP, aynı zamanda göstermelik yumuşama adımları atarak halklarımızın acılarını kendisi için siyasi destek yaratacak bir kandırmaca için kullanıyor. Ama seçim havası yaklaştıkça en kirli, en gerici ve ırkçı yüzünü sergilemekten geri durmuyor. Çanakkale Savaşı anmalarını Ermeni Soykırımını gölgelemek için kullanıyor. Hem de tarihsel gerçekleri çarpıtarak. Çanakkale'de kara muharebelerinin başladığı tarih olan 25 Nisan'ı keyfi bir şekilde 24 Nisan'a çekerek dünya çapında bir anma yapıyor. Böylece dünya halklarının soykırımın yüzüncü yılı dolayısıyla Ermeni halkının acılarına odaklanan dikkatlerini başka bir acıyla dağıtmaya, acıları yarıştırmaya çalışıyor. Bu lanetli politikayla gericilik, vurgunculuk ve savaş rejimine meşruiyet yaratmak istiyor.

Acımız ortak, kavgamız aynı

Oysa biz Ermeni kardeşlerimizle barışmak istiyoruz. Acıları yarıştırmanın yaraları daha da kanatacağını biliyoruz. Ermeni ulusunun acısını paylaşıyor ve uğradığı soykırımın kurbanlarını saygıyla anıyoruz. Türk burjuvazisinin işlediği vahşetin tekrarlanmasına izin vermemek için her gayreti göstermeye devam edeceğiz. Şovenizmi kesin olarak reddediyoruz. Baskı, cinayet, katliam ve savaşı ulusal sorunun çözüm yolu olarak asla kabul etmeyeceğiz. Enternasyonalist bilinci halk kitleleri içinde bıkmadan usanmadan yayacağız. Emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı bütün bölge halklarının birliğini kurmak için çalışacağız.

KPSS soruşturması

AKP, 2010 yılındaki Kamu Personeli Seçme Sınavı KPSS usulsüzlüğü hakkında soruşturma başlatmaya 5 yıl sonra karar verdi. Dosya, Anayasal Düzene Karşı İşlenen Suçları Soruşturma Bürosu'ndan sorumlu Cumhuriyet Savcısı Yücel Erkman tarafından yürütülüyor. Soruşturma kapsamında ÖSYM eski başkanlarından Ünal Yarımağan ve Ali Demir de şüpheli sıfatıyla ifadeye çağırılırken tutuklanma talebiyle mahkemeye sevk edilen 63 kişiden 32'si tutuklandı.

Sınav iptal edilmişti

Büyük tepkiye neden olan KPSS skandalının ardından yapılan sınav tekrarlanmıştı. Fakat o dönemden sonra ÖSYM tarafından gerçekleştirilen neredeyse bütün sınavlarla ilgili olarak sürekli usulsüzlük iddiaları gündeme gelmiş, ÖSYM birçok konuda hata üstüne hata yapmaya başlamıştı.

AKP iktidar savaşına malzeme yapıyor

Soruşturma tam da AKP yöneticilerinin kendi akrabalarını sınavsız bir şekilde "kontenjan-

dan" devlet memuru yaptıklarının ortaya çıkması üzerine yapıldı. Böylece AKP hem dikkatleri başka bir usulsüzlüğe çekmeye çalıştı, - hem de cemaatle arasındaki iktidar savaşında yeni bir cephanelik kazandı. Nitekim soruşturmada Fethullah Gülen Hareketi yasadışı örgüt kapsamına sokulmuş durumda. Dolayısıyla sınavlarda hakları yenen yurttaşların haklarının iadesi cemaat ile AKP arasındaki tartışmada geçiştirilecek. Halk meseleye el koyana kadar gericiler suçlarını birbirlerinin üstüne yıkmaya çalışarak düzenlerini sürdürmeye çalışacak.

Özelleştirme karanlığı

Türkiye 31 Mart sabahı gerçek anlamda bir karanlıkla karşılaştı. Ülke geneline yayılan elektrik kesintisi ile metro, tramvay, tren seferleri durdu. Hastane, okul ve fabrikalar; bankalar, bürolar, evler elektriksiz kaldı. İnternet erişiminde sıkıntılar yaşandı. Elektrik kesintisi kademe kademe giderilerek ancak akşam saatlerinde bütün ülkeye elektrik verilebildi.

Özelleştirmenin faturası

Yetkililer terör saldırısından, siber saldırıya kadar uçuk açıklamalarla suyu bulandırmaya çalışsa da Elektrik Mühendisleri Odası EMO dahil bağımsız otoriteler sıkıntının Türkiye'nin kaliteli enerji üretemesinden kaynaklandığını açıklıyor. AKP elektrik üretimini büyük oranda, dağıtımını ise tamamen özelleştirmişti. Elektrik üretimi ve dağıtımını gibi hayati bir konuyu serbest piyasanın acımasız kâr hırsına teslim etmişti. Yani hayati bir öneme sahip ve kesinlikle planlı bir şekilde olması gereken elektrik üretimini sermayedarların şantajına açık hâle döndürmüştü.

Elektrik kâr etmek için üretilir

Günümüzde elektrik santralleri anlık değişen fiyatlarla yani bir çeşit borsa ile ürettikleri elektriği sisteme veriyor. EMO, uzun zamandır bazı santrallerin fiyatları düşük olduğunda arıza bildirerek sistemden

çıktığını, bunun da enterkonnekte sistemde sürekli olarak frekans bozukluklarına neden olduğunu belgeledi. Hatta bu yüzden Türkiye, olay günü de dahil olmak üzere, sık sık Avrupa sistemi tarafından devre dışına alınıyordu. EMO, özel santral sahiplerinin fiyat artışı baskısı yaptıklarına ve bir kısmı aynı zamanda kendi santrallerine de sahip olan dağıtım şirketlerinin kayıp kaçak bedellerinin abonelere yansıtmasına olanak veren düzenlemelerin bir an önce meclisten geçirilmesi için hükümeti sıkıştırmasına da dikkat çekiyor. Yani elektrik sistemini esir almış durumda olan enerji sermayesi, hükümete şantaj da yapıyor olabilir. Tabii bu sıkıntılar aynı zamanda nükleer santral lobilerinin de işine yarıyor.

Taşeronlaşmanın faturası

Frekans bozukluğu aslında, belli bir orana kadar, olağan durum. İki te-

karikatür
Ieman dergisi

mel nedeni var. İlk olarak elektrik santrallerinden biri veya birkaçı arıza gibi nedenlerle devre dışına çıkabiliyor. Bu durumda sistemde anlık denge-sizlikler oluyor ve hemen yedek olarak bekletilen santrallerden biri devreye sokuluyor. Başka bir nedenle dağıtım hatlarındaki arızalar. Hatlarda yaşanan sıkıntılar yüzünden de sistemde kararsızlıklar olabiliyor. Birinci sebeple mücadele etmek için santrallerin kamu görevlilerinin talimatlarına harfiyen ve anında uyması, üretimin yedek santraller de dahil an ve an yirmi dört saat izlenmesi ve planlanması gerekiyor. İkinci nedenle mücadele etmek için ise hatların rehabilitasyon çalışmalarının sürekli ve düzenli bir şekilde yapılması, arızalara derhâl müdahale edilmesi gerekiyor. Bütün bunlar için hizmet içi eğitimle de desteklenen kalifiye iş gücü gerekiyor. Ne var ki elektrik dağıtım ve iletim sistemindeki özelleştirmeler ve taşeronlaşma nede-

niyle işçi sağlığı ve iş güvenliğinin kalmadığı sektörde kalifiye işçi sıkıntısı çekiliyor. Durum böyle olunca da sıradan arızalara bile müdahale edebilmek soruna dönüşebiliyor.

Türkiye çöküyor

Yaşanan rezalet AKP'nin enerji politikalarının çöktüğünü gözler önüne seriyor. Ayrıca başka krizlerde görüldüğü gibi bu krizde de AKP'nin yönetme kabiliyetine sahip olmadığı ortaya çıkıyor. Kriz masaları, bakanı yurt dışından çağırma, başbakan tarafından yapılan açıklamalar gibi süslü icraatlar gerçekleştirilse bile hâlâ elektriğin neden kesildiğine dair tatmin edici bir açıklama yok. Kesintinin olduğu gün ise hükümet bütün bir ülkenin felç olmasını izlemek dışında bir şey yapamadı. Konu fazla yıpratıcı bir hâle gelince iletim hatlarından sorumlu kurum olan TEİAŞ Genel Müdürü istifa etmek zorunda kaldı.

AKP'nin karanlığı, enerji politikalarının çökmesiyle birlikte gerçek bir karanlık olarak üstümüze çöktü. Karanlığı aydınlığa çevirmek; kaliteli, ucuz ve çevreci bir enerji üretimini sağlamak için gericiliğin ve faşizmin karanlığı ile savaşmak; kamu tarafından kamu yararı için elektrik üreten, işçisinin işçi sağlığı ve iş güvenliği koşullarının sağlandığı, taşeronla kul köle edilmediği bir enerji sektörü yaratmak gerekiyor.

Yalanda nükleer akıl

Son günlerde televizyonda bir reklam dönüp duruyor. "Hep birlikte daha ileri gitmeyi hedefledik" diye başlıyor. Daha çok üretim, daha çok kazanç; ulus olarak daha çok yükselmek ve güçlenmek gibi hamasi nutuklarla devam ediyor. Malum bütün bunlar için enerji lazım. Onu da reklamın sonuna doğru bütün masumiyetleri ile sahneye giren ve gece bisiklet süren neşeli çocuklar aracılığıyla anlatıyor. Bir de ön tekerleklere bağlı dinamolarla aydınlanan bisiklet lambaları ile çevreci enerji vurgusu yükseltilmiş. Bayrak ve milli üniforma ile de bezenmiş reklamın sonu ise "Türkiye, tarihinin en büyük yatırımını gerçekleştiriyor, enerjide dışa bağımlı olmaktan kurtuluyor. Bu gurur Türkiye'nin, bu yatırım hepimizin. Güçlü Türkiye'nin yeni enerjisi: Akkuyu Nükleer" diye bitiyor.

"Ben bunun neresini düzelteyim?"

Meşhur hikâyeyi bilirsiniz. Birisi bir gün kurban kesme adetinin nasıl ortaya çıktığını anlatıyordu. Demiş ki "Çocuğu bir türlü olmayan Hz. Davut, Allah'a 'ya rabbi yeter ki bana bir kız çocuğu ver, sekiz yaşına gelince onu sana kurban edeyim'

diye dua etmiş. Hz. Davut duasından sonra doğan kızının adını Ayşe koymuş. Sekiz yaşına gelince, tam kurban etmek üzereyken Azrail gökten bir keçiyle çıkagelmiş. 'Kızı bırak, al bu keçiyi kurban et' demiş.

Orada bulunanlardan birisi dayanamamış "Yahu bunun neresini düzelteyim; Hz. Davut değil, Hz. İbrahim; kız değil erkek; Ayşe değil İsmail; Azrail değil Cebrail; keçi değil, koç" diye söylenmiş.

İşte bu nükleercilerin reklamını izleyince ister istemez bu, farklı farklı anlatımları olan, hikâyeye geliyor akla.

EMO reklamının yayınının durdurulmasını istedi

Hikâyedeki "dayanamayıp" itiraz eden kişi rolünü Elektrik Mühendisleri Odası EMO üstlendi sağ olsun. EMO yönetimi; Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Reklam Kurulu'na, Akkuyu Nükleer A.Ş.'nin televizyon ve elektronik ortamda yayımlanan reklamının "yalan beyanda bulunarak halkı kandırdığını" ileri sürerek yayının durdurulması ve şirket hakkında yaptırım uygulanması talebiyle başvurdu. Hani bir sürü teknik ayrıntı var ama biz öykünün diliyle sadeleştirmeye çalışarak anlatmaya çalışalım:

Milli değil, yabancı

Bir kere Türkiye ile Rusya Federasyonu arasında imzalanan anlaşmaya göre yatırım milli bir yatırım değil. Rus şirketinin yaptığı bir yatırım. İnşaatta kullanılacak araçlara varana kadar her şey Rusya'dan gelecek.

Santral bizim değil onların

Eğer santral yapılırsa mülkiyeti bizim olmayacak. Anlaşmaya göre Akkuyu Nükleer A.Ş.'nin yüzde 100'ü Rusların. Ayrıca bu oran hiçbir zaman yüzde 51'in altına inmeyecek.

Kâr bizde değil, onlarda kalacak

Devlet 15 yıl boyunca üretilen elektriğe alım garantisi veriyor. Böylece Rus şirketi yaptığı yatırımın bedelini hızla çıkaracak ve daha sonra işletmeden elde edilen kâr da onlara kalacak.

Dışa bağımlılık azalmıyor artıyor

İnşaat aşamasındaki dışa bağımlılık yetmiyormuş gibi santralde kullanılacak yakıt da Rusya'dan alınacak. Böylece enerji üretiminde dışa bağımlılık, özellikle de Rusya'ya, daha da artacak.

Nükleer masum değil, tehlikeli

Reklamda çocuklar üzerinden yapılan "masum, temiz, güvenli" vurgusu da tamamen yanlış. Son teknoloji ürünü Fukuşima nükleer santralindeki kazayı hatırlamak yeterli. Dahasını saymaya bile gerek yok.

Kalkınma değil,- yük

Başlangıçta kârlı bir yatırımmış gibi gözükse de nükleer atıklardan tutun da olma ihtimali çok yüksek olan kazaların ekonomiye maliyeti düşünüldüğünde nükleer santrallerin kalkınmaya hizmet etmesinden çok uzun vadede büyük bir yük olması muhtemel. Tekrar Fukuşima'yı hatırlatalım.